

gemeente Cuijk

RUIMTE VOOR DE JEUGD

Jeugdbeleid 2007 - 2010

Inhoudsopgave

Inleiding.....	4
1 Jeugd: de basis van de samenleving.....	6
1.1 Bloemlezing van citaten en beschouwingen.....	7
1.2 Algemene kaders van het lokale jeugdbeleid.....	8
1.3 Ruimte voor de jeugd.....	9
2 Overzicht integraal gemeentelijk jeugdbeleid 2005.....	11
2.1 Demografische gegevens.....	11
2.2 Kinderopvang, educatie en werk.....	12
2.3 Spel, vrije tijd, sport en cultuur.....	14
2.4 Jeugdhulp en Veiligheid.....	17
3 Samen Werken aan het gemeentelijke jeugdbeleid.....	20
3.1 Huidige situatie.....	20
3.2 Conclusies en aanbevelingen.....	20
4 Jeugdparticipatie.....	22
4.1 Huidige situatie.....	23
4.2 Conclusies en aanbevelingen.....	23
5 Kinderopvang, educatie en werk.....	24
5.1 Huidige situatie.....	25
5.2 Conclusies en aanbevelingen.....	28
6 Spel, vrije tijd, sport en cultuur.....	30
6.1 Huidige situatie.....	32
6.2 Conclusies en aanbevelingen.....	36
7 Jeugdhulp en Veiligheid.....	38
7.1 Huidige situatie.....	40
7.2 Conclusies en aanbevelingen.....	43
8 Overzicht van resultaten en financiële consequenties 2006-2010.....	45

Inleiding

Meer dan een kwart van de inwoners van onze gemeente is jonger dan 24 jaar. Jeugdigen zijn daarmee een belangrijke doelgroep voor het lokale beleid. Dagelijks maken ze gebruik van scholen en andere belangrijke voorzieningen in onze gemeente, zoals peuterspeelzalen en kinderopvang. Ook doen ze aan sport, cultuur, ze gaan uit, spelen buiten of maken op één of andere manier gebruik van de openbare weg of ruimte. Kortom de jeugd heeft ruimte nodig om te groeien, letterlijk en figuurlijk.

In 1998 werd de eerste jeugdnota "Samenhangend en Preventief jeugdbeleid" vastgesteld. Deze nota is in april 2004 in de commissie Welzijn geëvalueerd. Geconcludeerd werd dat in de beleidsperiode 1998-2004 zich veel veranderingen en ontwikkelingen hebben voorgedaan op het brede terrein van het jeugdbeleid. De voortdurende wettelijke en maatschappelijke veranderingen op het gebied van jeugd en onderwijs vragen nu terecht om een actualisering van het beleidskader.

Het jeugdbeleid is continu in beweging. Op ontwikkelingen moet flexibel ingespeeld worden. Hierdoor kunnen afspraken die gisteren nog relevant waren vandaag al weer achterhaald zijn. Door dit alles is het lastig vorm en inhoud te geven aan het lokale jeugdbeleid, zowel voor korte als middellange termijn. Ieder kind, iedere jeugdige moet in Cuijk de kans krijgen zich optimaal te ontwikkelen tot volwassenen die volwaardig kunnen deelnemen aan een democratische samenleving.

De opvoeding bepaalt in sterke mate de kansen van een kind. Een kind moet immers van huis uit vaardigheden, waarden en normen meekrijgen om stap voor stap in een breder sociaal geheel te kunnen functioneren.

Ouders¹ zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. Zij worden hierbij ondersteund door de algemene basisvoorzieningen zoals het consultatiebureau, peuterspeelzaalwerk, onderwijs, maatschappelijk werk en GGD. Deze organisaties hebben op diverse manieren contact met de ouders, zowel direct als indirect via ouderraden en cliëntenraden.

In deze nota staat het kind centraal. Dit betekent dat de levensloop van het kind leidend is voor ons beleid. Ons beleidsperspectief zal zich richten op activiteiten die het dagelijkse leven van het kind omgeven. Alle krachten moeten gebundeld worden. Samen moeten we ons verantwoordelijk voelen voor de opvoeding. Door een samenhangend, integraal en preventief jeugdbeleid te voeren kan de gemeente Cuijk bijdrage aan de ontwikkeling van kinderen naar volwassen die volwaardig kunnen deelnemen aan onze democratische samenleving. Het is onze taak de rol van regisseur op ons te nemen om vanuit deze positie sturing aan het integrale jeugdbeleid mogelijk te maken waardoor er op maat en adequaat gehandeld kan worden. Uiteindelijk draagt dit bij aan een levendige en dynamische Cuijkse samenleving. Een plek waar het goed vertoeven is voor jong én oud!

¹ In deze nota wordt onder ouders verstaan: ouders, voogden of verzorgers van het kind.

Het gemeentelijke jeugdbeleid is gericht op de leeftijd van 0 tot 23 jaar. De leeftijdscategorie 19 tot 23 jaar is vooral ingegeven vanuit de wettelijke verplichting tot hulp aan voortijdige schoolverlaters. De breedte en diepte van het gemeentelijke jeugdbeleid richt zich vooral op de leeftijdscategorieën 0 tot en met 4 jaar, 5 tot en met 11 jaar, 12 tot en met 18 jaar.

Opdracht

Het ontwikkelen van een jeugdnota waarin duidelijke kaders en uitgangspunten worden geformuleerd en nieuwe ontwikkelingen zijn meegenomen. Specifiek aandacht moet worden besteed aan:

- gemeentelijke regie- en paraplufunctie van het jeugdbeleid
- jeugdparticipatie
- opvoedingssteunpunt
- een visie betreffende het jeugd- en jongerenwerk
- cultureel jongeren centrum,
- preventieaanpak t.a.v. het gebruik van genotmiddelen,
- voorkomen en bestrijden van criminaliteit onder jeugdigen,
- aansluiting Bureau Jeugdzorg met de lokale voorzieningen.

Totstandkoming en besluitvorming

De nota is tot stand gekomen door informatie te verzamelen vanuit gesprekken met sleutelfiguren van ketenpartners uit het lokale jeugdbeleid. Daarnaast is er gebruik gemaakt van gegevens verkregen uit literatuur, onderzoeken en bestaande beleidsnota's. Ook heeft er een bijeenkomst plaats-gevonden met de beleidsmedewerkers van de afdeling Welzijn. Het eerste concept is verzonden naar de leden van het Platform Integraal Gemeentelijk Jeugdbeleid met het verzoek om te reageren. Vervolgens is de conceptnota op een interactieve wijze besproken met de leden van de commissie Burger en genodigden uit het veld.

De conceptnota is ter advisering voorgelegd aan de Participatieraad Welzijn. Vervolgens is de deze nota voorgelegd aan het college van B&W en de commissie Burger. Na afronding van dit traject is de definitieve nota ter besluitvorming aangeboden het college van B&W, de commissie Burger en uiteindelijk aan de Gemeenteraad.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt een bloemlezing van citaten en beschouwingen uit de vakliteratuur gegeven. Het zijn de waarden die de basis vormen van het Cuijkse jeugdbeleid. De gemeentelijke visie en uitgangspunten worden hier beschreven.

In hoofdstuk 2 is een overzicht opgenomen over het jaar 2005 van zowel activiteiten als financiële middelen. In de toekomst zal dit overzicht gebruikt worden om jaarlijks zowel het college van B&W als de Gemeenteraad te rapporteren over de voortgang en resultaten van het jeugdbeleid.

De gemeentelijke visie en uitgangspunten worden beschreven in hoofdstuk 3 en de jeugdparticipatie in hoofdstuk 4.

In de hoofdstukken 5, en 6 worden achtereenvolgens de terreinen kinderopvang, educatie en werk, spel, vrije tijd, sport en cultuur besproken.

In hoofdstuk 7 wordt ingegaan op jeugdhulp en veiligheid.

In elk hoofdstuk wordt een algemeen overzicht gegeven van de beleidsterreinen, wordt de huidige situatie beschreven, worden knelpunten benoemd en beleidsaanbevelingen gedaan.

In hoofdstuk 8 vindt u een overzicht van de te behalen resultaten, de financiële onderbouwing voor de bestuursperiode 2007 – 2010.

1 Jeugd: de basis van de samenleving

De jeugd is de basis van onze samenleving. De jeugd bepaalt in belangrijke mate de kwaliteit van onze samenleving, nu, maar ook in de toekomst. Investeren in jeugdigen is van groot belang, niet alleen voor hun individuele ontplooiingsmogelijkheden, maar zeker ook voor de sociale samenhang en, niet te vergeten, voor de economische ontwikkeling.

1.1. Bloemlezing van citaten en beschouwingen

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst, wordt maar al te gauw als een cliché afgedaan. Als wij deze stelling voor waar aannemen, en dat doen wij, dan moeten we onze jeugd (willen) kennen. We moeten weten wat nodig is om hen de kans te geven zich te ontplooien tot zelfstandige volwassenen.

Aan deze stelling ligt een aantal gedachten ten grondslag. Deze gedachten zijn hier niet wetenschappelijk onderbouwd en zijn niet uitputtend bedoeld. Het is een bloemlezing van citaten en beschouwingen zowel uit de vakliteratuur als ook ingegeven door "het gezonde verstand". Het zijn de waarden die de basis moeten vormen van het Cuijkse jeugdbeleid.

Geborgenheid en veiligheid in de eerste jaren vormen de basis voor een evenwichtige persoonlijke ontwikkeling.

Een stimulerende ruimtelijke omgeving bevordert het persoonlijke leervermogen en het maatschappelijke oriënteringsvermogen.

Goede opvangmogelijkheden voor kinderen bieden een stabiele en veilige opvoedingsomgeving.

Goed onderwijs stimuleert de persoonlijke groei zowel cognitief als sociaal-emotioneel.

Sport en spel helpen bij de ontwikkeling van de fysieke en sociale vermogens van kinderen.

Dat kinderen letterlijk en figuurlijk de wereld moeten leren ontdekken, betekent iets voor de ruimte die hen geboden moet worden.

Fouten maken, grenzen overschrijden is normaal en hoort erbij, maar niet zonder een steunende en sturende opvoedingsomgeving.

In de puberjaren zetten jongeren zich af tegen hun ouders en tegen de sociale omgeving. Tegelijkertijd hebben zij behoefte aan erkenning, geborgenheid, steun en sturing vanuit hun opvoedingsomgeving.

Jongeren hebben ruimte nodig om hun eigen culturele identiteit te kunnen ontwikkelen. Zij moeten kunnen testen wat ze kunnen, hoe ze worden gezien, wat ze naar anderen uitstralen.

Jongeren ontwikkelen gaandeweg steeds meer zelfstandigheid: eigen stijl, eigen muziek, eigen mening, eigen normen en waarden.

Jongeren verlangen ernaar in toenemende mate verantwoordelijkheid voor zichzelf of voor anderen te dragen. Zij willen steeds meer hun eigen keuzes maken en moeten hiervoor ook de ruimte krijgen.

In alle leeftijdsfasen hebben jongeren behoefte aan duidelijkheid van volwassenen en van hun sociale omgeving.

1.2 Algemene kaders van het lokale jeugdbeleid²

Ieder kind heeft recht op dezelfde kansen.

Het jeugdbeleid gaat uit van een groei naar zelfstandigheid en van toenemende eigen verantwoordelijkheid van jeugdigen.

Binnen het jeugdbeleid is er ruimte en aandacht voor diversiteit.

De gemeente Cuijk wil de jeugd actief betrekken bij haar beleid.

De verantwoordelijkheid van opvoeding en ontwikkeling van jeugdigen ligt primair bij de ouders.

Het gemeentelijke jeugdbeleid is gericht op preventief algemeen jeugdbeleid.

De gemeente heeft de taak om vroegtijdig risicogedrag te signaleren.

Aan jeugdigen die problemen hebben of veroorzaken wordt gerichte aandacht gegeven waardoor mogelijk de problemen opgelost kunnen worden.

Wat willen we bereiken met het jeugdbeleid?

De gemeente Cuijk wil dat jeugdigen opgroeien tot volwassenen die volwaardig kunnen deelnemen aan de democratische samenleving. Hiervoor moeten alle jeugdigen de kans krijgen zich te ontplooiën. Achterstanden en uitval moeten zoveel mogelijk voorkomen worden.

Hoe kunnen we dit doel bereiken?

In samenwerking met de jeugd en betrokken partners moeten we zorgen dat op alle leefgebieden, zoals wonen, school en werk, vrije tijd, gezondheidszorg en jeugdhulp, er een aanbod is waardoor jeugdigen zich kunnen ontplooiën. Daarbij moet een vangnet aanwezig zijn voor die jeugdigen bij wie de ontwikkeling niet gemakkelijk verloopt.

Integraal jeugdbeleid betekent daarom:

Samen met partners en de jeugd bepalen welke voorzieningen en activiteiten er moeten zijn. Ontbrekende voorzieningen en activiteiten realiseren.

Samenhang aanbrengen tussen voorzieningen en activiteiten.

Uitwisseling, afstemming en samenwerking stimuleren, zowel binnen de gemeentelijke organisatie als 'in het veld'.

De gemeente houdt hierbij de bestuurlijke regie in handen maar voert daarbij niet alles zelf uit.

2: Zie bijlage 1

1.3 Ruimte voor de jeugd

Cuijk daagt zijn inwoners van jong tot oud, vrijwilligers en professionals uit, om de opvoeding gezamenlijk op te pakken als een gedeelde maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Kinderen zijn niet slechts een product van hun ouders maar zijn ook burgers van een samenleving. Dit betekent dat iedereen er baat bij heeft als een opvoeding slaagt. Maar ook de kwalijke gevolgen ervaart als de opvoeding niet of minder succesvol verloopt.

Binnen het jeugdbeleid hebben we tot nu toe de individuele ontwikkelingsmogelijkheden van het kind centraal gesteld. Meer aandacht voor het algemeen belang binnen de opvoeding is nodig, vooral in een tijd van individualisering, intolerantie, desinteresse in de publieke zaak en afnemende sociale cohesie. Burgerschapszin moet weer worden onderwezen, zo stelt de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid bij monde van Mischa de Winter.³

We leven in een complexe, multiculturele samenleving met een overvloed aan prikkels door steeds meer en nieuwe massamedia. Een samenleving die meer van de jeugd vraagt, meer verleidingen kent en daarmee ook meer bedreigingen.

Allerlei vertrouwde kaders waarin volwassenen en kinderen elkaar ontmoetten en waarin werd opgevoed, zijn er niet meer of zijn veranderd. Zo is de buurt verdwenen waarin iedereen elkaar kende en spelen instituties als kerken en jeugdorganisaties een veel minder grote rol in het leven van mensen.

Er bestaat een grote mate van overeenstemming binnen de opvoedingswetenschappen over de voorwaarden waaraan een succesvolle opvoeding moet voldoen. Het lijkt kort gezegd te gaan om het vinden van een juiste balans tussen aandacht, affectie en ondersteuning aan de ene kant, en het uitoefenen van toezicht aan de andere kant.

Het één blijkt niet goed te werken zonder het ander. Problemen in de opvoeding en ontwikkeling ontstaan zowel in affect-arme omgevingen waarin de nadruk eenzijdig ligt op controle, als in omgevingen waarin weliswaar van kinderen wordt gehouden, maar waarin hen nooit een strobreed in de weg wordt gelegd. In het advies "Aansprekend opvoeden"⁴ worden voorstellen gedaan om de balans tussen steun en toezicht te versterken of te herstellen.

Centraal hierin staat de *aansprekende pedagogische infrastructuur*.

Dat is een opvoeding die: kinderen en jeugdigen aanspreekt omdat zij aansluit bij hun belevingswereld. Het is een opvoeding die jeugdigen aanspreekt op hun verantwoordelijkheid en medeburgerschap. Maar ook de burgers, instellingen en overheden aanspreekt op hun gedeelde opvoedingsverantwoordelijkheid.

Ouders zijn een zeer belangrijke, maar zeker niet de enige schakel in de opvoeding. Er is een bredere sociale omgeving dan het gezin nodig voor de opvoeding van kinderen en jongeren.

Ons beleidsperspectief zal zich meer moeten richten op activiteiten die het dagelijkse leven van de jeugd omgeven. Alle krachten moeten gebundeld worden, ouders, docenten, beleidsmakers, professionals de buurt en vrijwilligers samen moeten zij zich verantwoordelijk voelen voor de opvoeding. Of in de vaak geciteerde woorden van een gezegde: "It's takes a whole village to raise a child".

³ Opvoeding, onderwijs en jeugdbeleid in het algemeen belang
Wetenschappelijk Raad voor het Regeringsbeleid,
oktober 2004.

⁴ Advies Raad voor de Maatschappelijke Ontwikkeling
2002

Kinderen willen dat er volwassenen in de buurt zijn, die zich persoonlijk en constructief met hen bemoeien: een omgeving waarin een goede balans kan ontstaan tussen steun en toezicht. Dat vraagt om persoonlijke nabijheid en gekendheid, betrokkenheid en identificatie.

Met de ontwikkeling van “brede scholen” is een stap naar een *aansprekende pedagogische infrastructuur* binnen onze gemeente gezet.

Ook de georganiseerde vrijetijdsbesteding speelt in het leven van kinderen een belangrijke rol. Door het accent te leggen op arrangementen in de driehoek Buurt, Onderwijs en Vrije tijd/Sport zal hieraan verder inhoud gegeven moeten worden.

Het databoek 2006 “Kinderen in Tel” laat de tekorten zien in de situatie van de Nederlandse jeugd. In dit rapport is aan de hand van 12 indicatoren een rangorde van gemeenten opgesteld. De gemeente Cuijk neemt op deze lijst de 168ste positie in van de 467 gemeenten in Nederland. Hiermee wordt de noodzaak van een goed preventief jeugdbeleid onderstreept. Door te investeren in jeugd moet dit in de toekomst een meetbare verbetering van de situatie teweeg brengen.

In het collegeprogramma voor de bestuursperiode 2006 en 2010 is de volgende ambitie uitgesproken:

“Jeugdbeleid staat te veel in het teken van zorgvoorzieningen. Die zijn op zich belangrijk, maar voor de komende jaren moet in onze visie het jeugdbeleid sterker tot uitdrukking komen in de “normale” voorzieningen. Goed omgaan met de jeugd; opvoeding is een zaak van de ouders, maar ook van het “hele dorp”. Dit willen we invullen als een basaal en samenbindend instrument gericht op goede sport- en speelvoorzieningen, goede begeleiding van activiteiten, ruimte voor eigen ontwikkeling en jonge-burgerparticipatie”.

In de bestuursperiode 2007 – 2010 ligt de uitdaging om met z’n allen de “village” vorm te geven, de *pedagogische infrastructuur* te ontwikkelen en de balans te vinden tussen steun en toezicht. Met andere woorden kinderen hebben ruimte nodig om te groeien, wij moeten hen die ruimte bieden.

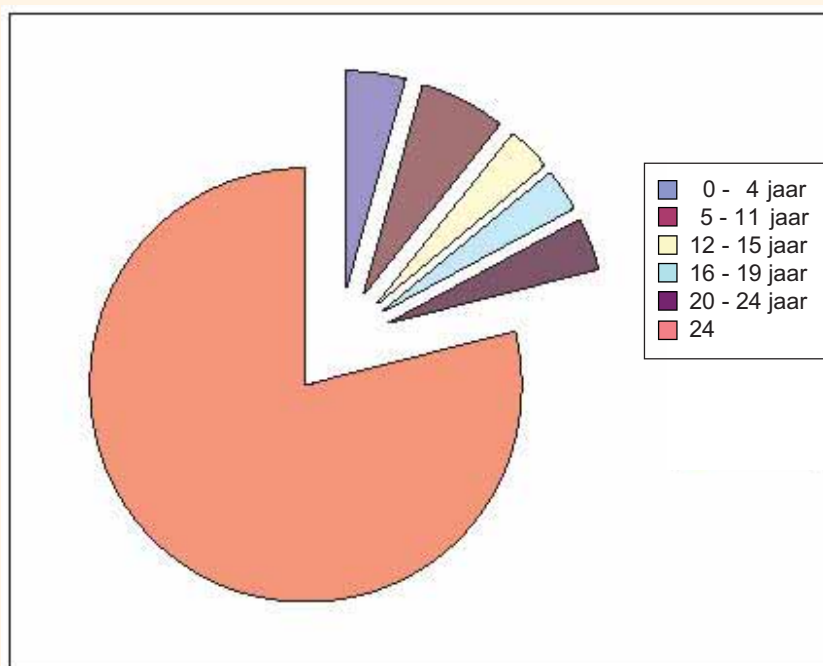
2. Overzicht integraal jeugdbeleid gemeente Cuijk 2005

2.1 Demografische gegevens⁵

- De gemeente Cuijk telde per 1 januari 2005 in totaal 24.213 inwoners.
- 7258 inwoners (30%) zijn 24 jaar of jonger
- 1545 inwoners (6,4%) zijn tussen de 0 en 4 jaar oud
- 2290 inwoners (9,5%) zijn tussen de 5 en 11 jaar oud
- 1183 inwoners (4,9%) zijn tussen de 12 en 15 jaar oud
- 1053 inwoners (4,3%) zijn tussen de 16 en 19 jaar oud
- 1182 inwoners (4,9%) zijn tussen de 20 en 24 jaar oud

Ter vergelijking, volgens de Wmo-monitor was in 2005

- 3073 inwoners (12,7%) 65 jaar of ouder

Opbouw huishoudens gemeente Cuijk, peildatum 01-01-2005⁶

Meerpersoonshuishoudens met kinderen

Niet-gehuwd paar			Gehuwd paar			Eenoudergezinnen		
1 kind	2 Kinderen	3 of meer kinderen	1 kind	2 Kinderen	3 of meer kinderen	1 kind	2 Kinderen	3 of meer Kinderen
151	144	39	946	1471	594	341	163	59

5: Zie bijlage 2

6: www.cbs.nl

2.2 Kinderopvang, educatie en werk

Peuterspeelzalen

Onderstaand overzicht geeft de gemiddelde bezetting per jaar aan, bepaald door het gemiddelde van de drie kwartaal rapportages over 2004 en 2005.⁷

Jaar	Gemiddelde capaciteit			Gemiddelde bezetting	
	Aantal dagdelen	Peuterplaatsen basis	Peuterplaatsen basisplus	basis	Basisplus
2004	36,7	312	48	274	43
2005	32	272	48	243	42

Deelname VVE peildatum augustus 2005⁸

Aantal deelnemende peuterspeelzalen: 7

Deelnemende peuters: 15

Aantal deelnemende basisscholen: 3 Regenboog, Startblok, Harlekijn

Aantal deelnemende leerlingen: 194

Educatie

Volgens de leerlingenregistratie bedroeg het aantal volledig leerplichtige kinderen in 2005: 4.907 leerlingen. In totaal bezochten 2.674 leerlingen één van de 10 basisscholen.

Het speciaal basisonderwijs werd door 160 leerlingen bezocht.

Van de 2.674 scholieren waren er 432 leerlingen met een niet-Nederlandse nationaliteit.

Overzicht van leerling-gebonden-financiering primair onderwijs

School	2004 - 2005	2005 - 2006
't Startblok	4	4
De Nienekes	3	2
Harlekijn	5	6

1.377 scholieren bezochten volgens de leerlingenregistratie het Merletcollege. In de kern Cuijk met de locaties Atheneum, Gymnasium, HAVO en locatie VMBO zijn respectievelijk 1.009 en 414 leerlingen.

In het schooljaar 2004 - 2005 werden 35 leerplichtige jeugdigen gemeld vanwege ongeoorloofd schoolverzuim in het voortgezet onderwijs.

Vanaf het schooljaar 2000-2001 is jaarlijks een aparte rapportage "Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Voortijdig Schoolverlaters" voor het Land van Cuijk gemaakt. In het schooljaar 2004-2005 werden 3 partieel-leerplichtigen en 51 niet-leerplichtigen gemeld als Voor- en Vroegtijdig schoolverlaters (VSV).

Uit de achtergrondgegevens van het RMC-rapport blijkt dat in het LvC in schooljaar 2004-2005 72% van de VSV-ers van autochtone afkomst is en 27% van allochtone afkomst. 1% is onbekend.

7: Uit conceptevalutatie peuterspeelzaalwerk

8: Tussenrapportage GOA-beleid 2004-2005

Overzicht van voorzieningen en activiteiten van het jeugdbeleid 2005 kinderopvang, educatie en werk

Activiteiten	Omschrijving	Budget	Knelpunten en ontwikkelingen	
Kinderopvang	Buitenschoolse opvang dagopvang	Bijzondere groepen	Samenhang	Operatie jong VVE Evaluatie
Peuterspeelzalen		€ 189.439	Samenhang Terugloop deelname	Operatie jong VVE evaluatie
GOA	Diverse projecten	€ 325.904	Veranderende verantwoordelijkheden	Adviesgroep Jeugd
Allochtone schoolcontact-persoon		€ 15.000	Wordt in 2006 geëvalueerd	
Brede school	Coördinator Voorziening	€ 30.000 Via IHP treffen van voorzieningen	Herbezinning inhoudelijke invulling brede school	Actualiseren convenant uit 2001
Leerplicht		€ 29.000	Versterking uitvoer Leerplichtwet	Uren uitbreiding op schaal LvC
RMC-functie		Budgettair neutraal	Aantal schoolverlaters	Way2go
Leerlingenvervoer		€ 365.000		
Jeugdparticipatie	Tweejaarlijks Wegwijs in de gemeente	€ 1250,=		
Werk	Wet werk en bijstand			Way2go

2.3 Spel, vrije tijd, sport en cultuur

Jeugdsubsidies

In 2005 is er voor 379 jeugdleden subsidie verstrekt aan vrijwillige jeugdorganisaties. Voor de sportverenigingen zijn er voor 2631 jeugdleden subsidies verstrekt.

Deelname kunst en cultuur

De Meander is het regionale instituut voor kunsteducatie in het land van Cuijk en de kop van Noord Limburg. Het leerlingenaantal in 2005 voor de gemeente Cuijk was 347.

In 2005 bedroeg het lenersaantal van de bibliotheek voor de jeugd t/m 12 jaar 2.747. Het lenersaantal, inclusief Merletpassen voor jeugdigen van 13 t/m 17 jaar was 1.472.

Speelvoorzieningen

De gemeente Cuijk beschikt over 75 locaties die ingericht zijn als speelveld, speelplek voor jeugdigen.

Ambulant jongerenwerk

In 2005 heeft de ambulant jongerenwerker 29 verschillende locaties bezocht waar jeugdigen zich in de openbare ruimte ophielden. Geconstateerd werd dat jeugdigen zich voortdurend verplaatsen van de ene locatie naar de andere. Er zijn nauwelijks groepen zijn die zich een vaste plek toe-eigenen. Ook varieert de samenstelling van de groep en de groepsgrootte voortdurend.

Scholiereninloop

Van september tot december 2005 hebben 106 jongeren deelgenomen aan de naschoolse activiteiten georganiseerd door SSO.

Vrijtijdsbesteding

Multiculturele activiteiten

Er zijn twee multiculturele groepen voor jongens in de leeftijd van 10 t/m 11 jaar, 12 t/m 14 jaar. Voor deze groepen zijn 40 activiteiten georganiseerd met een gemiddelde deelname van 15 jongens per groep. Daarnaast is er Marokkaanse werkgroep 18+. Deze jongeren organiseren met ondersteuning van SSO een maandelijkse activiteit en zijn actief bij de begeleiding van de multiculturele jongensgroepen.

Het multiculturele meidenwerk is gericht om meisjes van 11 t/m 13 jaar. In 2005 zijn er 42 activiteiten georganiseerd met een gemiddelde van 11

deelnemers en een bereik van 50 meiden. Naast deze groep zijn er ook activiteiten georganiseerd voor meiden van 16 jaar en ouder. Deze bijeenkomsten werden minimaal bezocht.

Er zijn door het jongerenwerk diverse activiteiten georganiseerd voor jongeren waaronder breakdancelessen voor 10 – 13 jarigen waaraan 9 jeugdigen hebben deelgenomen.

In de Valuwe heeft het jongerenwerk ondersteuning geboden bij de organisatie van een zeskamp. Aan de zeskamp hebben 60 kinderen deelgenomen en zijn 12 jongeren tussen de 15 en 23 jaar ingezet als vrijwilliger. Ook heeft het jongerenwerk het initiatief ondersteund van 7 jongeren uit de wijk om in de zomervakantie drie spellenmiddagen te organiseren.

Daarnaast heeft SSO vrijwilligers ondersteund die zich bezighouden met de organisatie van kinderactiviteiten zoals de kinderclubs in Katwijk, Haps en in de wijk de Padbroek.

In 2005 is door SSO in samenwerking met MEE een kinderclub opgericht voor kinderen met het syndroom van Down.

In de wijk de Valuwe wordt door SSO zelf kinderactiviteiten georganiseerd. De keuze om in de wijk zelf de activiteiten te organiseren heeft te maken met opbouw en de problematiek van deze wijk.

Kinderclub	Aantal activiteiten	Gemiddelde deelname per activiteit
Padbroek	8	25
Katwijk	6	35
Haps	18	25
Valuwe	48	25

Overzicht van voorzieningen en activiteiten van het jeugdbeleid 2005

Spel, vrije tijd, sport en cultuur

Activiteiten	Omschrijving	Budget	Aanpak en uitvoering	
Professioneel JJW	Accommodatie-gebonden jiw Ambulant jiw activiteitenbudget	€ 65.579,45 € 7.034,=	Jeugdparticipatie Verdere professionalisering	Ontwikkeling beleid Producten- boek
Vrijwillig georganiseerd jeugdwerk	Subsidie jeugdlid	€ 18.426	Verordening Vrijwilligersbeleid Jeugdparticipatie	Ontwikkeling Beleid declaratiefonds
CJC Tijdelijke voorziening	Beheer Energie Activiteiten Investing koop	€ 5.491 € 2.379 € 4.538 € 435.000	Accommodatie- beleid Vrijwilligersbeleid Jeugdparticipatie	Ontwikkeling beleid
Jeugd accommodaties	Jong Nederland Caboose Scouting 't Staagje	€ 12.165	Accommodatie- beleid Vrijwilligersbeleid Jeugdparticipatie	Ontwikkeling beleid
Sport	Jeugdsubsidie Sportcoach schoolzwemmen	€ 70.000 € 3000 € 40.000	Vrijwilligersbeleid Sportdeelname Jeugdparticipatie	Ontwikkeling Beleid declaratiefonds
Cultuur	Schouwburg jeugdvoorstelling Totaal Meander Schoolbudget Stimulering Cultuurdeelname Amateurkunst verenigingen	€ 4500,= € 280.000 Rijksmiddelen € 8.300 subsidie jeugdleden	Vrijwilligersbeleid Jeugdparticipatie	Ontwikkeling Beleid declaratiefonds

2.4 Jeugdhulp en veiligheid

Thuiszorg/JGZ

In 2005 zijn er in de leeftijdscategorie 0 – 1 jarigen 247 (95,7%) kinderen en hun ouders bereikt. In de leeftijdscategorie 1-4 jaar zijn er 987 kinderen (96,3%) en hun ouders bereikt.

In het totaal zijn er 1283 kinderen in zorg. Waarvan 128 kinderen (10%) met risicofactoren. De grootste groep risico's wordt gevormd op het gebied van de lichamelijke stoornissen, gevolgd door spraaktaalstoornissen en ontwikkelingsachterstand, gedragsproblemen en stoornissen in de groei en de motorische ontwikkeling.

GGD/JGZ

In 2005 hebben 1.625 contacten met of over individuele cliënten uit Cuijk plaatsgevonden. Het gaat hierbij om contacten met een arts, verpleegkundige of assistent. In totaal zijn er 2.106 oproepen geweest. Dit betekent dat 77% van de oproepen geresulteerd heeft in een daadwerkelijk contact. Naar aanleiding van de JGZ contacten is in 21% van de gevallen een schriftelijk verwijzingsadvies naar één (19%) of twee disciplines (2%) gegeven. De top drie van de aard van de verwijzingen zijn problemen met het bewegingsstelsel, groei problemen en psychosociale problemen. Daarnaast zijn er 486 contacten geweest met een logopedist.

Schoolmaatschappelijk werk en jeugdpreventiewerk

Aantal aanmeldingen SMW in het basisonderwijs: 28. Voor het SMW in het voortgezet onderwijs zijn 13 uren per week voor beide locaties van het Merletcollege beschikbaar. Het aantal aanmeldingen in het voortgezet onderwijs: 32

In het schooljaar 2005-2006 is gestart met de inzet van schoolmaatschappelijk werk op ROC de Leijgraaf. Hiervoor zijn 6 uur per week beschikbaar. In 2005 zijn 18 jeugdigen vanuit het jeugdpreventiewerk begeleid. Daarnaast is er 1 groep van 5 jongeren vanuit het JPW begeleid.

Jeugd Informatie Netwerk

In 2005 waren er twee netwerken actief. Zij bestrijken de wijken de Valuwe, Padbroek, Centrum, Heeswijkse Kampen en St. Agatha. Bij de besprekingen zijn in het totaal 13 instellingen betrokken en hebben er 14 bijeenkomsten plaatsgevonden.

Geïndiceerde jeugdzorg

In 2005 is er voor 1,76 % (102) van de jeugdigen van 0 t/m 17 jarigen een aanspraak afgegeven voor geïndiceerde jeugdzorg.

In 2005 zijn er 554 jeugdigen in behandeling bij het GGZ Centrum Land van Cuijk.

Bijzondere bijstand

In 2005 zijn er 395 aanvragen behandeld en gehonoreerd van mensen die ook maandelijkse bijstand ontvingen. Er zijn daarnaast 402 aanvragen behandeld van mensen die géén maandelijkse bijstand ontvingen maar een ander minimum inkomen hebben. Ook zijn er in 2005 358 aanvragen uit het declaratiefonds behandeld en toegekend. Daarbij zijn naar schatting 550 huishoudens betrokken. Dit zijn alleenstaanden, alleenstaande ouders en gezinnen.

HALT

In 2005 zijn er totaal 79 Halt-verwijzingen geweest. Dit is een toename ten opzichte van 2003 en 2004, respectievelijk 35 en 42 verwijzingen. Opvallend is de toename van verwijzingen 12-.

leeftijd	9	10	11	12	13	14	15	16	17	eindtotaal
Aantal verwijzingen	4	4	3	2	14	15	15	11	11	79

Coördinatiepunt risicojeugd LvC

In 2005 zijn er 24 jeugdigen uit de gemeente Cuijk besproken in het coördinatiepunt risicojeugd LvC. Het betreft jeugdigen in de leeftijd van 14 tot en met 18 jarigen.

Overlast

In de gemeente Cuijk is het totaal aantal meldingen jeugdoverlast toegenomen van 153 meldingen in 2004 naar 180 meldingen in 2005.

Overzicht van voorzieningen en activiteiten van het jeugdbeleid 2005

Jeugdhulp en Veiligheid

Activiteiten	Omschrijving	Budget	Aanpak en uitvoering	
Thuiszorg/JGZ 0-4 jaar	Uniform deel (rijk) Maatwerk	€ 283.962 € 23.425	jeugdketen jeugdloket	Operatie JONG Wmo Sterke Schakels
GGD/JGZ 5 – 19 jarigen	Uniform deel (rijk) Maatwerk	€ 105.641 € 37.780	jeugdketen jeugdloket	Operatie JONG Wmo Sterke Schakels
Maatschappelijk Werk	SMW.b.o SMW v.o SMW roc JPW	cofinanciering € 20.742 provincie € 23.728	jeugdketen jeugdloket	Operatie JONG Wmo Sterke Schakels
Bijzondere bijstand	declaratiefonds bijzondere bijstand	€ 12.000	Onvoldoende zicht armoede in gezin	Armoedemonitor
Project jongeren in de buurt	Samenwerking tussen politie JJW gemeente	€ 5.000	jeugdketen jeugdloket	Operatie JONG Wmo Sterke Schakels
Regionaal Veiligheidshuis	Coördinatiepunt Risicojeugd Veelplegers Huiselijk geweld	PROVINCIE	jeugdketen jeugdloket	Operatie JONG Wmo Sterke Schakels Regionaal Veiligheidshuis
HALT	vuurwerklessen voorlichting	€ 7.580	jeugdketen jeugdloket	Operatie JONG Wmo Sterke Schakels

3 Samen werken aan het gemeentelijk jeugdbeleid

In de nota "Samenhangend en Preventief jeugd-beleid" uit 1998 werd integraal jeugdbeleid als volgt gedefinieerd:

Integraal jeugdbeleid is een beleid dat er in slaagt een samenhangend patroon van voorzieningen en regelingen tot stand te brengen, dat is afgestemd op wensen, behoeften en mogelijkheden van jeugdigen en dat voor hen optimaal toegankelijk is.

Deze definitie is nog steeds van toepassing. De rol van de gemeente op het terrein van het jeugdbeleid is de laatste jaren steeds meer veranderd van een uitvoerder van rijksregelingen naar een maker van beleid.

De gemeente is als regisseur verantwoordelijk voor het lokaal preventief jeugdbeleid. Diverse actoren bewegen zich op het speelveld van het brede jeugdterrein. Om een goede regie te kunnen voeren is samenwerking met en afstemming tussen alle partners in het veld van welzijn, gezondheidszorg, jeugdhulp en veiligheid noodzakelijk.

3.1 Huidige situatie

De beleidsterreinen jeugd- en jongerenwerk, jeugdgezondheidszorg, algemeen maatschappelijk werk, onderwijs, kinderopvang en peuterspeelzaalwerk, openbare orde en veiligheid, cultuur en sport zijn verdeeld over 3 verschillende portefeuillehouders. Om de bestuurlijke regie goed te kunnen voeren is het van belang de samenhang en de schotten tussen de diverse beleidsterreinen zoveel mogelijk weg te halen. Het is wenselijk om in het bijzonder de beleidsterreinen peuterspeelzaalwerk en kinderopvang, onderwijs, jeugdgezondheidszorg, algemeen maatschappelijk werk en het jeugd- en jongerenwerk onder de verantwoordelijkheid te brengen van één portefeuillehouder Jeugd.

De Commissie Welzijn stemde in haar vergadering van 9 mei 1996 in met het in het leven roepen van een breed samengesteld Platform Integraal Gemeentelijk Jeugdbeleid (PIGJ), onder leiding van de verantwoordelijke portefeuillehouder Jeugd. Dit platform bleek in de praktijk onvoldoende te functioneren. Dit was vooral te wijten aan de onduidelijke positionering binnen het lokale beleid. Naast het PIGJ functioneerde de Regiegroep Onderwijsachterstandenbeleid met nagenoeg dezelfde deelnemers. De tijdsinvestering voor de betrokken partijen aan

beide overlegvormen was hierdoor bijzonder groot. Om de samenhang tussen het onderwijsachterstandenbeleid en het preventief jeugdbeleid te bevorderen is eind 2005 de regiegroep GOA en het PIGJ samengevoegd tot 1 Platform Integraal Gemeentelijk Jeugdbeleid. Ondanks deze samenvoeging ontbreken er nog een aantal belangrijke vertegenwoordigers van partners binnen het lokale jeugdbeleid, zoals de sport en het middelbaar beroepsonderwijs. Ook is de afstemming tussen de diverse beleidsterreinen en ketenpartners niet altijd eenduidig.

3.2 Conclusies en aanbevelingen

Op basis van het voorgaande kan geconcludeerd worden:

Om bestuurlijke regie te kunnen voeren, samenhang te realiseren tussen beleidsterreinen en versnippering tegen te gaan is het wenselijk de bestuurlijke verantwoordelijkheid zoveel mogelijk onder te brengen bij één portefeuillehouder Jeugd.

**Beleidsaanbeveling 1:
Versterking van de samenhang in het integraal jeugdbeleid.**

Uitvoering beleidsaanbeveling 1:

Eén portefeuillehouder Jeugd

De beleidsterreinen peuterspeelzaalwerk, kinderopvang, onderwijs, jeugdgezondheidszorg, algemeen maatschappelijk werk, jeugd- en jongerenwerk onder de verantwoordelijkheid brengen van één portefeuillehouder Jeugd om samenhang te realiseren en verkokering te voorkomen op het terrein van het integraal preventief jeugdbeleid.

Bij de totstandkoming van het nieuwe college en met de verdeling van de portefeuilles is deze aanbeveling gerealiseerd.

Om op een effectieve wijze strategische sturing, structuur, samenhang en samenwerking tussen de diverse voorzieningen en activiteiten te kunnen realiseren is een breed samengestelde Adviesgroep Jeugd noodzakelijk.

Eén Adviesgroep Jeugd

De gemeente Cuijk is en blijft als regisseur verantwoordelijk voor het lokale jeugdbeleid. In de Adviesgroep Jeugd zijn vertegenwoordigd de politie, het jeugd- en jongerenwerk, het basisonderwijs, het speciaal onderwijs, het voortgezet onderwijs, het beroepsonderwijs, de GGD/JGZ, thuiszorg/JGZ, het AMW en SKC. In de toekomst kan dit aangevuld worden met een afgevaardigde vanuit de op te richten Sportraad. De taakstelling wordt uitgevoerd op basis van de gemeentelijke visie.

De Adviesgroep Jeugd:

- Adviseert – gevraagd en ongevraagd- het college van B&W en de Raad welke voorzieningen en activiteiten er moeten zijn.
- Brengt samenhang aan tussen voorzieningen en activiteiten en neemt hierin het initiatief.
- Stimuleert uitwisseling, afstemming en samenwerking, zowel binnen de gemeentelijke organisatie als ‘in het veld’.
- Vergadert minimaal twee maal per jaar en wordt voorgezeten door de portefeuillehouder Jeugd. De ambtenaar belast met het jeugdbeleid voert het ambtelijke secretariaat.
- Betreft de jeugd bij het lokale jeugdbeleid.
- Kan bij de uitwerking van thema’s gebruik maken van tijdelijke en permanente werkgroepen.
- Rapporteert jaarlijks aan het college van B&W en de Raad de voortgang en resultaten van het jeugdbeleid.

4 Jeugdparticipatie

Volgens het Bestuursakkoord-Nieuwe-Stijl (BANS) 'Overheden over toekomst' is jeugdparticipatie één van de voorwaarden voor goed jeugdbeleid. Om drie redenen leidt jeugdparticipatie tot beter jeugdbeleid: het recht van jeugd op inspraak, burgerschapsvorming en het realiseren van een beleid dat aansluit bij de behoeften van de doelgroep.

Er bestaan verschillende definities en beschrijvingen van jeugdparticipatie. Die zijn terug te voeren op twee soorten participatie: *maatschappelijke* en *politieke* participatie.

Maatschappelijke participatie is de deelname van jeugdigen aan allerlei activiteiten in hun leefomgeving: bijvoorbeeld op school, in verenigingen, in vrijwilligerswerk.

Politieke of beleidsgerichte participatie betreft de inspraak van jeugdigen en het meepraten over beleid en voorzieningen.

Jeugdparticipatie kan op veel verschillende manieren worden vormgegeven. Y. Bruins, onderscheidt in "Zeg het maar. Jeugdparticipatie? Niet meer weg te denken" vier verschillende vormen van jeugdparticipatie:

- Raadvorm: de raadvorm houdt zich bezig met de beleidsketen en heeft een redelijk hoog abstractieniveau. Advisering en belangenbehartiging spelen een belangrijke rol en de resultaten zijn pas op lange termijn zichtbaar.
- Projectvorm: de projectvorm is een eenmalige vorm van participatie en richt zich op één bepaald thema. Er zit een duidelijk begin en eind aan het project en kan veel mogelijke onderwerpen als thema hebben.
- Activiteitsvorm: de activiteitsvorm is gericht op het organiseren en opzetten van activiteiten en is incidenteel van aard. De participatie is snel en kort en heeft geen duidelijk planmatig begin of einde.
- Mengvorm: de mengvorm is een mix van de drie andere vormen. Vaak gaat het om de meer formele vorm van de raad, die aangevuld of afgewisseld wordt met een informele projectvorm of activiteitsvorm. Advisering en belangenbehartiging spelen ook hierbij een belangrijke rol.

Op basis van ervaringen elders kan geconcludeerd worden dat jeugdparticipatie tijd en geld kost. Om jeugdparticipatie structureel in te bedden in het lokale jeugdbeleid moeten er faciliteiten beschikbaar zijn.

In diverse gemeenten zijn jongerenraden actief. Het gaat daarbij om jongeren in de leeftijd van 14 tot 20 jaar. De opvatting dat jongeren eerder kennis moet maken met democratische besluitvormingsprocessen wint steeds meer terrein.

Het succesvol functioneren van een jongerenraad is verder afhankelijk van een duidelijke rol, positie en bevoegdheden. Ook is het belangrijk om de raad goed te ondersteunen bij de uitvoering van haar werk. Belangrijk daarbij is het overdragen van daadwerkelijke verantwoordelijkheid aan jeugdigen. Door hen zelf te laten kiezen uit een aantal kleinschalige projecten die van invloed zijn op de inrichting van hun eigen leefomgeving, wordt een aantal ontwikkelingen gestimuleerd. Niet alleen maken zij kennis met formele besluitvorming en met het functioneren van de gemeentelijke overheid. Er wordt ook ervaring opgedaan met vergaderen, discussiëren, overtuigen, luisteren naar andere meningen en het nemen van besluiten. Daarnaast kan een Jeugdgemeenteraad een informatiebron vormen van de ideeën van jeugdigen over hun leefomgeving of kindvriendelijkheid van bepaalde wijken of straten.

De digitale manier van communiceren heeft een geweldige ontwikkeling ondergaan. Het informeren en betrekken bij beleid van jeugdigen via een website is een laagdrempelige manier van participatie. Een website, door en voor jeugdigen gemaakt, die informeert over jeugdbeleid en stimuleert om daarover mee te denken.

In 2004 heeft Zeist het Jongerenplatform met jongerenambassadeurs geïnstalleerd. De jongerenambassadeurs onderhouden interactief nauw contact met jongeren uit Zeist via een website. Jongeren kunnen hierdoor een actieve bijdrage leveren aan de discussie en ideeën en wensen aandragen.

4.1 Huidige situatie

De gemeente Cuijk vindt dat de jeugd actief betrokken moet worden bij het beleid.

Jeugdparticipatie staat nu nog in de kinderschoenen. Het komt voornamelijk tot uiting in de incidentele projecten gericht op maatschappelijke participatie. Voorbeelden hiervan zijn het herinrichten van het basketbalveld Vierlanderdreef en het realiseren van een voetbalveld bij basisschool 't Startblok. Ook hebben scholieren van het Startblok een maquette gemaakt en een plan opgesteld tav de verkeersveiligheid rondom de school. Daarnaast worden jeugdigen betrokken bij het ontwikkelen van een activiteiten aanbod van het culturele jongerencentrum en de inrichting hiervan.

Via de gemeentelijke afdeling Voorlichting wordt één keer in de twee jaar het project "Wegwijs in de gemeente" uitgevoerd. Dit project was gericht op jongeren in het voortgezet onderwijs. De laatste jaren is dit project niet uitgevoerd.

Bij de voorbereiding van de Wmo wordt ook de jeugd betrokken. In samenwerking met Radius wordt hieraan vorm en inhoud gegeven. De provincie heeft hiervoor subsidie beschikbaar gesteld.

Van participatie is vooral sprake in het voortgezet onderwijs. Het Merletcollege heeft een debatclub die aan wedstrijden op provinciaal en soms landelijk niveau deelnemen. Ook de Gemeenteraad heeft aan deze Lagerhuisdebatten deelgenomen.

Geconcludeerd kan worden dat er voor zowel de maatschappelijke- als de politieke participatie geen sprake is van structureel beleid.

4.2 Conclusie en aanbevelingen

Op basis van het voorgaande kan geconcludeerd worden:

Jeugdparticipatie staat nu nog in de kinderschoenen. Structurele inbedding in het beleid is nodig.

Beleidsaanbeveling 2 **Jeugdparticipatie is structureel beleid.**

Uitvoering beleidsaanbeveling 2:

Jeugdraad:

- Het projectmatig organiseren van een Jeugdraad gericht op jeugdigen van groep 7 en 8 van de basisschool.

Jongerenwebsite:

- het realiseren van een onafhankelijke site voor en door jongeren;
- het beschikbaar stellen van een structurele bijdrage voor het realiseren van een website.

5 Kinderopvang, educatie en werk

Kinderopvang en peuterspeelzaalwerk

Op 1 januari 2005 is de nieuwe wet op de Kinderopvang in werking getreden. De wet regelt de financiering en kwaliteit.

Eén van de gemeentelijke taken is het uitbetalen van een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang voor bijzondere groepen. Het gaat dan om kinderopvang tijdens een reïnte-gratietraject (uitsluitend voor personen met een bijstandsuitkering), tijdens de inburgering, of om kinderopvang die op medisch–sociale gronden noodzakelijk is.

Gemeenten zijn verder verantwoordelijk voor het toezicht, uitgevoerd door de GGD'en, en de handhaving. De specifieke gemeentelijke kwaliteitseisen zijn komen te vervallen.

In de wet zijn een aantal beleidsregels opgenomen over kwaliteitseisen.

Over kwaliteit zegt de Wet dat de houder van een kindercentrum verantwoorde kinderopvang moet aanbieden. Artikel 49 zegt: "Een houder van een kindercentrum biedt verantwoorde kinderopvang aan, waaronder wordt verstaan opvang die bijdraagt aan een goede en gezonde ontwikkeling van het kind in een veilige en gezonde omgeving". Het is daarmee één van de vindplaatsen voor het vroegtijdig signaleren van die kinderen bij wie een gezonde ontwikkeling dreigt te stagneren.

In de **memorie van toelichting** staat dat het pedagogisch beleid van de ondernemer dient te leiden tot verantwoorde kinderopvang.

Dat wil zeggen kinderopvang waarbij sprake is van: voldoende veiligheid, mogelijkheden om persoonlijke en sociale competentie te ontwikkelen en overdracht van normen en waarden.

Voor het gastouderbureau geldt dat het bureau verantwoorde kinderopvang bij de gastouder moet bevorderen.

De kerntaak van het peuterspeelzaalwerk is het aanbieden van passende en veelzijdige mogelijkheden waar kinderen kunnen spelen, elkaar kunnen ontmoeten en zich spelenderwijs kunnen ontwikkelen. De peuterspeelzaal positioneert zich als een preventieve voorziening voor kinderen in de leeftijd van 2-4 jaar. Het is daarmee één van de vindplaatsen voor een vroegtijdige signaleren van die kinderen bij wie een gezonde ontwikkeling dreigt te stagneren.

Educatie

Gemeenten hebben vanuit de Leerplichtwet, de regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC)-wet en het Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid (GOA) een verantwoordelijkheid voor het voorkomen van voortijdig schoolverlaten, het bestrijden van onderwijsachterstanden en vroegtijdig signaleren van problemen bij jeugdigen.

Het doel van de leerplichtwet is het voorkomen van verzuim en uitval.

De gemeente Cuijk ziet toe op de handhaving van de leerplichtwet via de leerplichtambtenaar.

Op het onderwijsachterstandenbeleid is het landelijk beleidskader GOA van toepassing. Op basis hiervan zijn gemeenten die een subsidiebedrag van minimaal € 125.000 ontvangen verplicht om een onderwijsachterstandenplan op te stellen.

De gemeente krijgt de verantwoordelijkheid voor het ontwikkelen van z.g. schakelklassen. Schakelen houdt in dat leerlingen die dat nodig hebben tijdelijk extra ondersteuning krijgen opdat zij daarna weer kunnen deelnemen aan het reguliere onderwijs.

Ten aanzien van de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor *huisvesting* van het voortgezet onderwijs geldt dat de scholen vanaf 01-01-2005 zelf volledig verantwoordelijk zijn voor het onderhoud van de schoolgebouwen. De gemeente is uitsluitend nog aanspreekbaar in geval van de noodzaak van nieuwbouw en uitbreiding.

De gemeente is nog verantwoordelijk voor het instandhouden van een schoolbegeleidingsdienst. Deze taak zal de komende jaren afgebouwd worden. Verder is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van het leerlingenvervoer.

Werk

Vanuit de RMC-wet is de gemeente verantwoordelijk voor het registreren van alle, leerplichtige en niet meer leerplichtige, voortijdige schoolverlaters tot 23 jaar. Deze schoolverlaters worden geholpen om alsnog een startkwalificatie te behalen waardoor de kansen op de arbeidsmarkt toenemen.

Elk jaar verlaten in Nederland ruim 40.000 jongeren het onderwijs zonder een HAVO-, VWO- of MBO-diploma (niveau 2) op zak. In de regio Noordoost Brabant zijn dat jaarlijks 1200 jongeren. Zonder dit diploma missen ze een 'startkwalificatie': het minimale onderwijsniveau dat nodig is om een goede kans te maken op geschoold werk. Regionale Meld- en Coördinatiefuncties (RMC's) zijn ingesteld om voortijdig schoolverlaten van niet meer leerplichtige jongeren regionaal aan te pakken. Way2go vervult deze RMC-functie. Way2go werkt samen met scholen, met verschillende afdelingen van de gemeente, met CWI, met BJZ, Novadic/Kentron en met het MKB, taskforce jeugdwerkeloosheid.

Samen met het UWV (Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen), de Gemeentelijke Dienst Werk Inkomen en Zorg en het CWI wordt de zogenaamde 'Keten voor werk en inkomen' gevormd. Het CWI is de eerste schakel in de keten. CWI ondersteunt mensen in het vinden van een baan, voordat een uitkering ter sprake komt. Het CWI controleert of personen zich aan alle plichten houden die het recht op uitkering met zich meebrengt en informeert de ketenpartners steeds over haar bevindingen. Het CWI richt zich hierbij ook op bijzondere groepen werkzoekenden zoals ouderen, herintreders, jongeren, etnische minderheden en arbeidsgehandicapten.

Voor jongeren heeft het CWI een speciale website ontwikkeld; www.jongeren.werk.nl.

Op 1 januari 2004 is de Algemene bijstandswet (Abw) vervangen door de Wet Werk en Bijstand (WWB). Doel van de WWB is ondersteuning bij arbeidsinschakeling en verlening van bijstand door gemeenten. Op grond van de Wet Werk en Bijstand is de gemeente verantwoordelijk voor het bemiddelen naar werk of (verdere) scholing van jongeren die niet meer naar school gaan, en eventueel voor een uitkering voor deze jongeren.

5.1 Huidige situatie

Kinderopvang en peuterspeelzaalwerk

Stichting Kindercentra Cuijk (SKC) is verantwoordelijk voor het beheer en de exploitatie van de kinderdagopvang voor kinderen van 0 – 4 jaar en de buitenschoolse opvang voor kinderen van 4 tot 12 jaar. Ook is het SKC verantwoordelijk voor de 5 peuterspeelzalen in de gemeente Cuijk. De peuterspeelzaal in Haps wordt beheerd en geëxploiteerd door een zelfstandige stichting. In 2006 is een particulier kinderdagverblijf Kiekeboe in Haps van start gegaan. Daarnaast zijn er binnen de gemeente Cuijk twee gastouderbureaus actief die bemiddelen tussen enerzijds ouders en anderzijds particuliere kinderopvang.

De gemeente Cuijk wil dat kinderen opgroeien tot volwassenen die volwaardig kunnen deelnemen aan de democratische samenleving. Hiervoor moeten alle kinderen de kans krijgen zich te ontplooien. Achterstanden en uitval moeten voorkomen worden.

SKC, zowel de kinderopvang als het peuterspeelzaalwerk is één van de vindplaatsen voor het vroegtijdig signaleren van die kinderen bij wie een gezonde ontwikkeling dreigt te stagneren. Samenhang en uitwisseling van informatie over kinderen is noodzakelijk om te komen tot een sluitende jeugdketen. De inrichting van de jeugdketen wordt nader beschreven in het hoofdstuk jeugdhulp en veiligheid.

In het verlengde van de kerntaak, biedt de peuterspeelzaal extra aandacht en ondersteuning via de zogenaamde "plusfunctie". Er zijn maatregelen getroffen zoals extra ruimte, uren inzet gediplomeerde leidster en programma's op het gebied van taalontwikkeling en taalstimulering. Vanuit Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) wordt er gewerkt met het project Opstapje. Dit project heeft als doel de taalontwikkeling en sociaal-emotionele ontwikkeling van jonge kinderen in hun eigen omgeving te stimuleren.

Uit het evaluatierapport van het onderwijsachterstandenbeleid en door informatie verkregen van ketenpartners kan geconcludeerd worden dat de deelname aan de peuterspeelzalen door kinderen uit de kwetsbare groepen is teruggelopen. Deze terugloop is een gevolg van de prijsverhogingen die zijn doorgevoerd. Ook de plaatsingsystematiek die gehanteerd wordt door SKC is van invloed op de aanmelding voor peuterspeelzalen.

Educatie

De gemeente Cuijk kent drie openbare scholen voor basisonderwijs, zeven scholen voor bijzonder basisonderwijs, één basisschool voor speciaal onderwijs, één school voor voorgezet onderwijs met de afdelingen Gymnasium, Atheneum, HAVO en VMBO. Het ROC de Leijgraaf verzorgt in de gemeente Cuijk het Middelbaar Beroepsonderwijs met de opleidingen ICT en Horeca. In samenwerking met het Regionaal Opleidingscentrum 't Riet en met Stichting Praktijkonderwijs Bouw worden er technische- en bouwopleidingen geboden. Ook kent de gemeente Cuijk het Technisch Educatief Centrum Techno Promo.

De gemeente Cuijk voert sinds 1998 een onderwijsachterstandenbeleid. Dit beleid is opgezet aan de hand van 5 landelijke doelstellingen. Het onderwijsachterstandenbeleid wijzigt met ingang van het schooljaar 2006/7. De verantwoordelijkheid voor het bestrijden van onderwijsachterstanden in het primair en voortgezet onderwijs komt hoofdzakelijk bij scholen zelf te liggen. Een door de gemeenteraad vastgesteld onderwijsachterstandenplan is straks niet meer verplicht. Heroverweging over de uitvoer van de projecten vanuit het onderwijsachterstandenbeleid is hierdoor nodig, evenals de afstemming en de samenhang met het gemeentelijk jeugdbeleid.

Ook voor het VVE ontstaat er een nieuwe situatie. Het voorschoolse traject valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente, het vroegschoolse traject onder de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Gemeente en schoolbesturen zullen met elkaar moeten overleggen over afstemming tussen de beide fasen in het traject.

Het creëren van buitenschoolse opvang komt onder de verantwoordelijkheid van het onderwijs. Op dit moment wordt deze opvang verzorgd door het SKC. Vanuit de gemeente is aan beide partijen gevraagd om hierover met elkaar in overleg te gaan.

Brede school

Met de nieuwbouw van de basisscholen de Regenboog en 't Startblok in de wijk de Valuwe is gestart met de fysieke invulling van het brede-schoolconcept.

Eind 2005 is er personele invulling gegeven aan de functie van brede-schoolcoördinator. Geconcludeerd kan worden dat sinds het vaststellen van het concept nogal wat veranderd is. Betrokken partijen bestaan niet meer, verantwoordelijkheden zijn verlegd, nieuwe partijen zijn ontstaan, er is gebouwd, kortom, Cuijk ziet er anders uit dan tijdens de ondertekening van het convenant.

Onlangs is een gezamenlijke visie geformuleerd. Door de gemeente Cuijk, Stichting Optimus, Stichting A73 en SKC is er een concept-samenwerkingsovereenkomst vastgesteld.

De gemeente Cuijk wil, in het bijzonder binnen de driehoek buurt, onderwijs en vrije tijd/sport, arrangementen en activiteiten ontwikkelen die aansluiten op de leefwereld én de leefsituatie van de Cuijkse jeugd. Hiervoor is ook de landelijke subsidie vanuit de BOS-impuls aangevraagd en inmiddels gehonoreerd.

Technisch Educatief Centrum Techno Promo
Techno Promo is een initiatief van de Industriële Kring Land van Cuijk. Techno Promo informeert jongeren van basisscholen en voortgezet onderwijs over de mogelijkheden van het volgen van een technisch beroep.

Allochtone ouderparticipatie en allochtone schoolcontactpersoon

Via het project allochtone ouderparticipatie wordt vooral ingezet op het bereiken van allochtone peuters voor deelname aan de peuterspeelzalen en voor deelname aan VVE- projecten. Voor de uitvoering van dit project zijn middelen beschikbaar gesteld door de scholen de Regenboog en 't Startblok, het Oranjefonds, Radius en vanuit het onderwijsachterstandenbeleid. Het project wordt uitgevoerd door Radius.

In het beleidsplan Onderwijsachterstanden 2002-2006, vastgesteld in de raadsvergadering van 28 oktober 2002 en in de integratienota, vastgesteld in de raadsvergadering van 5 juli 2004 is gepleit voor het aanstellen van een allochtone schoolcontactpersoon. De raad heeft voor de jaren 2005, 2006 en 2007 hiervoor € 15.000,= op jaarbasis beschikbaar gesteld.

De allochtone schoolcontactpersoon fungeert als een bruggenbouwer tussen de school- en thuiscultuur. Er wordt ingezet op allochtone leerlingen van het voortgezet onderwijs en ouders van allochtone leerlingen in groepen 7 en 8 van de basisscholen 't Startblok en de Regenboog.

Het doel is het verbeteren van de schoolloopbaan van allochtone leerlingen in het voortgezet onderwijs, het creëren van gelijkwaardige mogelijkheden t.o.v. Nederlandse leerlingen, evenredige deelname allochtonen leerlingen aan het HAVO en VWO, verminderen van het schoolverlaten zonder diploma en het vergroten van de ouderbetrokkenheid.

In 2005 is gestart met dit project dat wordt uitgevoerd door Marant, educatieve diensten. In het najaar 2006 wordt dit project samen met het onderwijs geëvalueerd.

Leerplicht

In het Land van Cuijk is gekozen voor een intensieve en integrale samenwerking op het gebied van de leerplicht. De stap is gezet door opleiding en aanstelling van één volledig bevoegde ambtenaar en door de aanschaf van een gezamenlijk geautomatiseerd registratie- en administratiepakket.

Door de huidige maatschappelijke ontwikkelingen wordt het toezicht op de leerplicht steeds meer gezien als een instrument van zorg. De functie van leerplicht en de rol van de leerplichtambtenaar nemen qua zwaarte en intensiteit toe, zowel in de handhavingstrajecten als de begeleidingstrajecten vanwege de complexiteit van de problemen. Vaker zijn voortgangsonderzoeken noodzakelijk. De leerplichtambtenaar wordt meer dan voorheen geraadpleegd.

De gemeente Cuijk heeft per 1 januari 2006 haar leerplichturen verdubbeld. Om de uitvoer van leerplicht te versterken wordt ingezet op uitbreiding van leerplichturen op schaal LvC van 31 naar 62 uur.

Vanuit de scholen voor voortgezet onderwijs in het LvC is de behoefte uitgesproken voor een voorziening waarin leerlingen tijdelijk geplaatst kunnen worden met de intentie hen terug te leiden naar het reguliere onderwijs. De scholen voor het voortgezet onderwijs zijn onderdeel van het samenwerkingsverband Nijmegen en omstreken. In augustus 2005 is er een reboundvoorziening van start gegaan waar ook het Merletcollege gebruik van kan maken.

Het project *Herstart* wordt aangestuurd en uitgevoerd door het Regionale Expertise Centrum. Het project richt zich op leerlingen met gedragsproblemen die langer dan vier weken thuis zitten zonder uitzicht op plaatsing op school of op een verkeerde plek zitten. De leerling volgt een onderwijsprogramma van 13 weken. In deze periode wordt onderzoek verricht en geprobeerd om de leerling te plaatsen in speciaal of regulier onderwijs afhankelijk van indicatie.

Het project *Op de Rails* richt zich op leerlingen van 10+ met ernstige gedragsproblemen in het reguliere onderwijs. Leerlingen nemen maximaal 1 jaar deel aan het project waarna uitstroom en herplaatsing plaatsvindt.

Regionaal meld- en coördinatiepunt voortijdig schoolverlaten

In het Land van Cuijk is ook hier gekozen voor een intensieve en integrale samenwerking op het gebied van de RMC/Way2go-taak.

Way2go is er voor die jongeren die geen startkwalificatie hebben. Way2go helpt jongeren om hun weg te vinden naar een opleiding of naar werk in combinatie met een opleiding. Jongeren kunnen zich zelf melden bij Way2go. Ook komen er meldingen via scholen, het CWI of andere organisaties binnen. Als het gaat om (niet meer leerplichtige voortijdig) schoolverlaters die met grote persoonlijke problemen kampen, zorgt Way2go voor traject-begeleiding. De trajectbegeleider probeert de jongere weer terug te laten gaan naar school of naar een arbeidsplaats, in combinatie met een leerprogramma. In overleg met de betrokken school en andere deskundigen ontwerpt de trajectbegeleider daarvoor een op maat gesneden programma voor de schoolverlater. De capaciteit hiervoor is in 2005 met 1,35 FTE op projectbasis uitgebreid. Er heeft ook een administratieve uitbreiding met 0,25 fte plaatsgevonden.

Werk

De gemeente Cuijk biedt ondersteuning en helpt bij het vinden van werk. Deze individuele ondersteuning bestaat uit verschillende activiteiten die allemaal gericht zijn op de terugkeer naar betaald werk.

In de Wet Werk en Bijstand (Wwb) staat als uitgangspunt: 'werk voorop'. Soms kan het voorkomen dat het niet lukt om zonder hulp aan het werk te komen. Bijvoorbeeld bij onvoldoende werkervaring of scholing. De gemeente Cuijk biedt verschillende activiteiten aan die bijdragen aan het vinden van werk. Enkele van deze activiteiten zijn: het vergoeden van passende kinderopvang, het aanbieden van scholing, stageplaatsen, leerwerkplaatsen, gesubsidieerde arbeidsplaatsen en van schuldhulpverlening.

Niet voor iedereen is het haalbaar om op korte termijn uit te moeten stromen naar werk. Het is wel belangrijk om ervoor te zorgen dat de afstand tot de arbeidsmarkt niet verder toeneemt en dat men daardoor in een isolement raakt. De gemeente besteedt daarom aandacht aan sociale activering, om de deelname aan de maatschappij te stimuleren.

Er zijn ook trajecten opgesteld die leiden naar zelfstandige deelname in de maatschappij en/of een zelfstandig inkomen. Een aantal van deze trajecten zijn:

- **Zorgtrajecten;** het bieden van revalidatiezorg, bijvoorbeeld verslavingszorg of ontwenning;
- **Werkervaringsplaatsen;** een werkplek binnen een bedrijf om werkervaring op te doen;
- **Direct werk;** een werkplek met behoud van uitkering.
- **Reïntegratietrajecten;** trajecten, gekoppeld aan trainingen of korte cursussen.

5.2 Conclusies en beleidsaanbevelingen

Op basis van het voorgaande kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

De peuterspeelzaal positioneert zich als een preventieve voorziening voor kinderen in de leeftijd van 2-4 jaar. Het is daarmee één van de vindplaatsen voor een vroegtijdige signaleren van die kinderen bij wie een gezonde ontwikkeling dreigt te stagneren. De deelname aan de peuterspeelzalen door kinderen uit kwetsbare groepen is teruggelopen. Onderzoek naar de oorzaken hiervan is noodzakelijk om de deelname te kunnen stimuleren.

Beleidsaanbeveling 3:

Het onderzoeken van de oorzaken van de terugloop van deelname aan peuterspeelzalen door kinderen uit kwetsbare groepen.

Momenteel vindt evaluatie van het peuterspeelzaalbeleid plaats. Afhankelijk van de resultaten worden er verdere stappen c.q. maatregelen genomen.

Met ingang van het schooljaar 2006/2007 wordt het bestuur van de onderwijsinstellingen verantwoordelijk voor het onderwijsachterstandenbeleid. De gemeente blijft verantwoordelijk voor het VVE-beleid en krijgt de verantwoordelijkheid voor de zogenaamde schakelklassen. Afstemming over het onderwijsachterstandenbeleid tussen het onderwijs en het jeugdbeleid is hierdoor nodig om de samenhang met het lokale jeugdbeleid te continueren en de regie over het jeugdbeleid te kunnen uitvoeren.

**Beleidsaanbeveling 4:
De afstemming en samenhang met het onderwijsachterstandenbeleid uit te laten voeren door de Adviesgroep Jeugd.**

De adviesgroep Jeugd verzoeken een aanbeveling ten aanzien van de herverdeling van middelen en projecten vanuit het onderwijsachterstandenbeleid als gevolg van de veranderende wetgeving te formuleren.

Met de nieuwbouw van de basisscholen de Regenboog en 't Startblok in de wijk de Valuwe is gestart met de fysieke invulling van het brede schoolconcept. Er wordt gewerkt aan de verdere ontwikkeling van een brede school, zowel fysiek als inhoudelijk. Hierbij moeten de ontwikkeling van activiteiten in de driehoek Buurt, Onderwijs en Vrije tijd/sport gestimuleerd moeten worden.

**Beleidsaanbeveling 5:
Het ontwikkelen van arrangementen en activiteiten in de driehoek Buurt, Onderwijs en Vrije tijd/sport.**

De adviesgroep Jeugd verzoeken een notitie te ontwikkelen waarin samen met de kernpartners wordt ingezet op de ontwikkeling van arrangementen en activiteiten die aansluiten op de leefwereld en leefsituatie van de jeugd.

6 Spel, vrije tijd, sport en cultuur

Spelen

Buiten spelen is goed voor de kinderen zelf en voor de buurt waarin ze wonen. Voor kinderen is buiten spelen van groot belang voor het ontwikkelen van hun cognitieve, motorische en sociale vaardigheden. Door spelen in de openbare ruimte ontwikkelen kinderen een betere fijne en grove motoriek. Ze leren over zichzelf in relatie tot anderen en ontdekken ze de wereld om zich heen. Bovendien is buiten spelen gezond. Speelplekken vormen daarnaast een belangrijk element in de sociale processen in de buurt. Ze vormen een herkenningspunt in de omgeving en zijn veelal een ontmoetingsplek waar niet alleen kinderen maar ook hun ouders of buurtbewoners elkaar tegenkomen. Ze dragen dan ook bij aan het ontstaan van een sociaal netwerk in de buurt. Een omgeving met spelende kinderen is daarnaast levendig. Er zijn vaker en meer mensen op straat waardoor de sociale veiligheid verbetert.

Jeugd en jongerenwerk

Naarmate de jongeren ouder worden staat de vrijetijdsbesteding centraal. Zij krijgen meer vrienden, kiezen hun vrijetijdsbesteding, nemen deel aan sportclubs, jeugdclubs zoals scouting, aan het jeugd- en jongerenwerk en cultuuruitingen. De taken van de lokale overheid liggen hier vooral in de voorwaardenscheppende sfeer op het gebied van jeugd- en jongerenwerk, sport en cultuur.

Uit onderzoek naar professioneel jeugd- en jongerenwerk is naar voren gekomen dat de vraag naar jongerenwerk leeft onder 20 % van de jeugdpopulatie. De meeste jeugdigen kiezen ervoor buiten het jeugd- en jongerenwerk hun vrije tijd in te vullen. Het gaat dan om het verenigingsleven, aanbod rond de school, het commerciële uitgaanscircuit en initiatieven van jeugdigen onderling.

In succesvolle jongerenwerksituaties is het bereikpercentage tussen de 8% en 12% van de jongerenpopulatie tussen 12 tot 18 jaar. Als men deze cijfers doortrekt naar de jeugdpopulatie in Cuijk met cijfers uit 2005 dan kunnen er door het jongerenwerk tussen de 272 en 423 jongeren worden bereikt.

Voor 80% bestaat de jeugdpopulatie uit jeugdigen met wie het goed gaat. Met ongeveer 15 tot 20 % van de jeugd is zo nu en dan wat aan de hand. Deels gaat het om jeugdigen die door verschillende oorzaken meer kans lopen op risico's als voortijdig schoolverlaten, jeugdwerkloosheid, criminaliteit

etc. Dit wordt de risicogroep genoemd. Voor een geringer deel gaat het om jeugdigen waar deze problemen al wat langer voorkomen en vaak ook in samenhang. Als het gaat om jeugdigen bij wie deze problemen nog omkeerbaar zijn worden zij licht criminele jongeren genoemd. Is dat niet meer het geval, dan hebben we het over de harde kern, die om allerlei redenen kiest voor een criminele leefwijze (1%). Duidelijk hierin moet zijn dat het jeugd- en jongerenwerk van weinig betekenis is voor de zwaardere categorieën van licht criminele jongeren en harde kern jongeren. Daarvoor is groepsgerichte vrijetijdsvoorziening als het jeugd- en jongerenwerk geen aangewezen oplossing, maar zijn vormen van intensieve individuele begeleiding geboden in combinatie met repressieve inzet van politie en justitie.

Vrijwillige jeugdorganisaties

Vrijwillige jeugdorganisaties hebben een maatschappelijke functie. De organisaties houden jeugdigen letterlijk van de straat, dragen bij aan hun persoonlijke ontwikkeling en leren hen zorg dragen voor anderen. Veel van deze organisaties werken niet alleen preventief, maar vangen ook kinderen op met een extra verhaal, de integratie van allochtone kinderen, de begeleiding van kinderen met probleemgedrag en kinderen met een beperking. Het vrijwillige jeugd- en jongerenwerk staat open voor iedereen, biedt jongeren een uitdagende vrijetijdsbesteding en wordt georganiseerd door ouders en/of jongeren zelf. Onderzoeken tonen aan dat jongeren die vrijwillig actief zijn, ook later maatschappelijk betrokken blijven.

Sport

Sport wordt door veel jeugdigen nog steeds gezien als een van de leukste manieren om vrije tijd te besteden. Dit vraagt een op de jeugd afgestemd en veelzijdig sportaanbod. Dit stimuleert een sportief leven ook als jeugdigen ouder worden. Daarnaast kunnen via sport ook andere doelen worden bereikt zoals integratie, het bijbrengen van normen en waarden of het ontwikkelen van een gezonde levenshouding. De landelijke trend is dat jongeren vanaf een jaar of 13 afhaken bij sportclubs. Belangrijke oorzaken hiervan zijn veranderende interesses, bijbaantjes en andere vormen van vrijetijdsbesteding zoals uitgaan, computeren etc.

Kunst

Kunst prikkelt, verbaast, ontroert. Ook kinderen doen door kunst nieuwe ervaringen op. De emotionele, creatieve, cognitieve en sociaalcommunicatieve ontwikkeling van een kind wordt gestimuleerd en de betrokkenheid vergroot als de kunst zich aansluit bij de interesses en leefwereld van het kind. De ruimste omschrijving van het begrip kunsteducatie is: alle vormen van educatie waarbij kunst en/of kunstzinnige middelen en technieken als doel of als middel worden gebruikt.

6.1 Huidige situatie

Spel en sportieve recreatie

Binnen de gemeente Cuijk hebben kinderen en jongeren ruimte nodig om buiten te kunnen spelen en te verblijven. Met de inrichting van de openbare ruimte worden criteria toegepast voor de inrichting van speelvelden. Ook hanteert de gemeente Cuijk een onderhoudsplan voor de bestaande speelvoorzieningen.

De opbouw en de samenstelling van de verschillende wijken en dorpen is aan verandering onderhevig waardoor ook de behoefte aan speelruimte verandert. De landelijke normeringen ten aanzien van de inrichting van speelruimte zijn de laatste jaren gewijzigd. Vanuit het veld komen signalen, dat er onvoldoende ingespeeld wordt op de behoeftes van de verschillende leeftijdscategorieën.

Ook zijn er te weinig mogelijkheden voor recreatieve sportvoorzieningen zoals skaten, schaatsen en kleine voetbalveldjes.

Er is behoefte aan een meer flexibele invulling van de inrichting van de openbare ruimte waardoor er meer rekening gehouden kan worden met de behoefte, het gebruik en het ruimtebeslag van de verschillende doelgroepen.

Professioneel Jeugd- en jongerenwerk

Het professionele jeugd- en jongerenwerk (JJW) ondergebracht bij Radius is te beschouwen als een voorziening die is bedoeld voor alle jongeren. Het is een algemene basisvoorziening die elke jongere in de leeftijd van 6 tot 24 jaar moet kunnen bereiken. Het jongerenwerk is te vergelijken met andere basisvoorzieningen als onderwijs of jeugdgezondheidszorg. De grote nadruk die de laatste jaren wordt gelegd op preventie in het kader van lokaal jeugdbeleid onderstreept deze opvatting van algemene basisvoorziening.

De basisfunctie van het jeugd- en jongerenwerk is ontmoeting en vrijetijdsbesteding. Een groot deel van de werktijd van jongerenwerkers bestaat uit het voorbereiden, organiseren en begeleiden van ontmoeting en vrijetijdsbesteding.

Binnen het gemeentelijke jeugd- en jongerenwerk een belangrijke partner. Het JJW heeft een belangrijke preventieve en signalerende taak. Daarnaast speelt zij een belangrijke rol in het ontwikkelen van activiteiten op het gebied van educatieve, recreatieve en culturele activiteiten. Naast de basisfunctie heeft het JJW ook de

bijzondere functies, het geven van informatie en voorlichting en het activeren van jongeren. Het JJW wordt uitgevoerd als accommodatiegebonden jongerenwerk en als vindplaatsgericht, ambulantly jongerenwerk. Bij het vindplaatsgericht jongerenwerk is de invalshoek vrijetijdsbesteding, maar de activiteiten liggen hier vaak op het snijvlak van vrijetijdsbesteding en dienstverlening. Binnen alle activiteiten van het JJW is er ruimte en aandacht voor diversiteit.

Door de fusie van SSO met Radius is er een belangrijke vervolgstap gezet in de ontwikkeling van het welzijnswerk. Door schaalvergroting is men beter in staat om nieuwe activiteiten en producten te ontwikkelen, vorm te geven aan deskundigheidsbevordering en onderlinge uitwisseling van zowel ervaringen als inzet van personeel. Door de ontwikkeling van een productenboek wordt de professionalisering verder inhoud gegeven.

Cultureel Jongeren centrum

Het cultureel jongeren centrum (CJC) is een plek van en voor jongeren waarin ruimte is voor ontplooiing, ontwikkeling en eigen cultuurbeleving. Het biedt een veilige omgeving waar jongeren hun grenzen kunnen verkennen, vaardigheden leren en zich verder kunnen ontwikkelen. Het CJC is een instrument in het integrale jeugd- en jongerenbeleid. Ondersteuning en begeleiding vanuit het professionele JJW is hierbij van belang omdat zij zorg dragen voor een stabiele en evenwichtige omgeving voor jongeren.

Het doel van het CJC is:

1. laagdrempelige voorziening voor alle jongeren in de leeftijd van 12 tot en met 23 jaar.
2. mogelijkheid tot beleving van eigen cultuur en uitingsvormen;
3. leren van basisvaardigheden en vergroten van hun zelfstandigheid;
4. vrijwilligerskader kan zelfstandig activiteiten organiseren.

Er is nog geen structurele oplossing voor het huisvesten van een CJC voorhanden. De mogelijkheden rondom de locatie schouwburg worden onderzocht. Om de jongeren in de gemeente Cuijk een eigen plek te bieden is er voor gekozen een tijdelijke voorziening in te richten aan de St. Annastraat. Deze voorziening richt zich op de doelgroep 12 tot 18 jaar. Er wordt geen alcohol geschonken en de sluitingstijd is 23.00 uur. De activiteiten vinden plaats onder toezicht van Radius

Uitbreiding van de doelgroep, functies en activiteiten is alleen mogelijk na overleg met omwonenden en met toestemming van de gemeenteraad. De tijdelijke voorziening wordt gezien als een groeimodel voor de verdere ontwikkeling van het CJC en wordt ingebed in de structurele oplossing.

De exploitatie van een CJC mag niet uitsluitend gebaseerd zijn op barinkomsten. Het jeugdbeleid biedt de kaders voor het beheer en exploitatie van het CJC door het ter beschikking stellen van de voorziening om “niet”, de inzet van professionele ondersteuning en beheer, het ter beschikking stellen van een activiteitenbudget en een bijdrage in energiekosten. Daarnaast heeft Radius de mogelijkheid om via andere wijze inkomsten te genereren voor de exploitatie zoals het heffen van entree, eigen bijdragen, sponsoring en fondsenwerving. Het beheer en exploitatie van het CJC wordt ondergebracht bij Radius.

Jeugdaccommodaties

Het gemeentelijke jeugdbeleid is er op gericht om jeugdigen onder de 12 jaar in hun eigen wijk of dorp activiteiten aan te bieden. Op deze leeftijd zijn jeugdigen nog sterk buurt- en dorpsgebonden. Binnen de gemeente Cuijk zijn er diverse jeugdaccommodaties aanwezig zoals “Caboose” in Haps en “de Wisse” in Beers. Ook de Scouting beschikt over een eigen accommodatie. Deze accommodaties zijn gedateerd, en voldoen niet meer aan de huidige eisen. Daarnaast maken diverse organisaties gebruik van de gemeenschapsaccommodaties.

Het gemeentelijk accommodatiebeleid zal integraal worden ontwikkeld. Er wordt hierin ook aandacht gevraagd voor de jeugd.

Met de Scouting en de jeugdvereniging Caboose in Haps wordt overleg gevoerd over hun huisvesting.

Vrijwillig jeugd- en jongerenwerk

In de kern Cuijk en in de kerkdorpen zijn veel jeugdorganisaties, oranje- sinterklaas- en buurtverenigingen actief binnen het vrijwillige jeugd- en jongerenwerk. Wij hebben echter geen zicht op de grootte van de activiteiten die niet gesubsidieerd worden.

De volgende jeugdverenigingen krijgen een subsidie per jeugdlid:

- Scouting,
- Jong Nederland Beers,
- 't Staagje St. Agatha,
- de Klup Vianen,
- Caboose Haps.

Er worden steeds hogere eisen aan clubs en verenigingen gesteld door de veranderende maatschappij en door wet- en regelgeving. Als gevolg daarvan worden steeds grotere eisen gesteld aan de mogelijkheden en capaciteiten van vrijwilligers.

Het vrijwilligerswerk vormt de belangrijkste peiler van de jeugd- en sportorganisaties, om niet te zeggen van de Cuijkse samenleving.

In toenemende mate worden de jeugdclubs, de amateuristische kunstbeoefening en ook de sportverenigingen geconfronteerd met jongeren met problemen, met vragen op het gebied van waarden, normen en opvoeding.

Aandacht voor ondersteuning van het vrijwillige kader is noodzakelijk. Het jeugd- en jongerenwerk van Radius kan hierin een belangrijke inhoudelijke ondersteuning bieden. Ook het Steunpunt vrijwilligers kan hierin een belangrijke ondersteunende rol vervullen. Het gemeentelijke vrijwilligersbeleid wordt momenteel integraal ontwikkeld. Hierin wordt in het bijzonder ook aandacht besteed aan het vrijwilligerswerk binnen de jeugd-, amateuristische kunstbeoefening en sportverenigingen.

Daarnaast worden de jeugdorganisaties, de amateuristische kunstbeoefening en de sportverenigingen door middel van subsidies ondersteund bij hun werkzaamheden. Door de invoering van subsidie per jeugdlid is de verantwoordelijkheid voor kader- vorming en sportstimulering bij de verenigingen gelegd waardoor zij een belangrijke rol hebben gekregen in de begeleiding en opvang van jeugd.

Naast de subsidie per jeugdlid is er ook een mogelijkheid om subsidie te krijgen voor jeugdigen met een handicap. Er wordt hiervan gebruikt gemaakt door Scouting, JVC en Debka.

De criteria van subsidieverlening zoals beschreven in de subsidieverordening Welzijn Gemeente Cuijk waaronder het jeugd- en jongerenwerk en de amateuristische kunstbeoefening vallen zijn niet helder en éénduidig omschreven en is daarom aan een her-ijsing toe evenals de subsidieverordening Jeugdsport.

Sport

De mogelijkheden om te sporten zijn groot in Cuijk. Naast een groot aanbod aan verschillende sportverenigingen zijn in de gemeente een overdekt zwembad, 3 sporthallen, 5 sportparken, 10 gymnastieklokalen, 5 tennisparken en 3 ruiterraccommodaties gevestigd.

- De volgende verenigingen ontvangen een subsidie voor jeugdleden;
- Overlaatruiers Beers, De Verzameling Haps, Sint Lambertus Beers, Rij met Vreugd
- JESH Gymnastiek Haps, Olympia Gymnastiek,
- Zelfkanthennekes Dansen Haps,
- De Zoetsmeer Haps, Tennis -en jeu de boulesvereniging Fair Play Vianen, Graaf Herman Cuijk, Play Back Beers,
- The Bullfighters,
- Civicum,
- Hapse Boys, HBV, JVC, Quick-Up, Siol, VCA, Vianen Vooruit,
- BVC'74 badminton, de Sjuttel,
- Cevelum tafeltennis,
- Energo Volleybal Beers, Havoc Volleybal Haps, Shock '82,
- Gokyo Judo Cuijk, Haju Judo Haps, Jirugi Taekwondo, Kihon,
- Hatac tafeltennis,
- Jink Basketbal,
- Merlet,
- Vianen DVP.

Ook binnen de gemeente Cuijk wordt een terugloop geconstateerd van jeugdleden tussen 12 – 17 jaar bij sportverenigingen. Gerichte acties om te voorkomen dat jongeren vertrekken en werving van jeugdleden is nodig. Bij de ontwikkeling van de sportnota wordt er in het bijzonder aandacht besteed aan de jeugd. In de conceptnota wordt o.a. voorgesteld om een Sportraad op te richten. Door een vertegenwoordiger te laten participeren in de Adviesgroep Jeugd kan gerichte aandacht besteedt worden aan sport binnen het integraal jeugdbeleid.

Ook mensen met een verstandelijke- of lichamelijke beperking houden van sport.. Om hen een steuntje in de rug te geven, is er in het Land van Cuijk een sportcoach ingesteld die is ondergebracht bij MEE. De sportcoach begeleidt mensen met een beperking naar het vinden van een geschikte sport en een passende sportvereniging.

Er is een subsidieaanvraag gedaan en deze is gehonoreerd in het kader van de zogenaamde BOS-impuls. In deze aanvraag zijn activiteiten ontwikkeld waarbij verschillende onderwerpen aan bod komen die aansluiten op de leefwereld én de leefsituatie van de Cuijkse jeugd.

Cultuur

Amateurkunstverenigingen staan open voor jeugdleden. In Cuijk is Harmonie Gaudete in Domino actief en in Beers Harmonie Irene. In St.Agatha is er fanfare/tamboerkorps H.Agatha en in Haps bespelen velen een instrument bij fanfare Juliana. Daarnaast kennen we het gewestelijk symfonie-orkest "Maas en Niers", drumband St.Sebastianus in Vianen, drumband St.Nicolaas in Haps, Slagwerkgroep Linden en muziekkapel Vincinia. In de gemeente zijn ook vele zangkoren actief.

Cultuureducatie gaat over alle vormen van educatie waarbij cultuur of kunst als doel of als middel wordt ingezet.

De basisscholen in de gemeente Cuijk maken gebruik van een kunstmenu. Een kunstmenu is een samenhangend kunstprogramma waarbij gedurende de acht jaar dat een kind op de basisschool zit, met verschillende kunstdisciplines wordt kennigemaakt via het bezoeken van theater- en dansvoorstellingen, concerten en tentoonstellingen. Het aanbod wordt bepaald in overleg met de cultuurinstellingen in de regio en/of via een bemiddelende instantie geregeld. In Cuijk houdt de werkgroep kunsteducatie zich bezig met de cultuureducatie voor het basisonderwijs. Hiervoor wordt door het ministerie van OCW een financiële bijdrage geleverd die onlangs is verhoogd.

Het Merletcollege heeft voor alle vormen van voortgezet onderwijs onder leiding van de docenten Culturele en Kunstzinnige Vorming een eigen programma ontwikkeld voor cultuureducatie.

In de subsidievoorwaarden voor de gemeentelijke schouwburg is een bijdrage opgenomen voor vrije culturele jeugdprogramma's. De schouwburg heeft een website met informatie over theater voorstellingen voor jeugdigen: www.cultkids.nl.

De Meander is het regionale instituut voor kunsteducatie in het land van Cuijk en de kop van Noord Limburg. De Meander kent een muziekschool, een afdeling dans, biedt cursussen aan op het gebied van beeldende kunsten en heeft een afdeling onderwijs. De Meander is ook werkzaam voor alle basisscholen en verzorgt daar een kunst- en cultuurmenu.

Er wordt een nieuwe Cultuurnota ontwikkeld waarin ook aandacht wordt besteed aan cultuureducatie voor de jeugd.

Bibliotheek Cuijk maakt onderdeel uit van BiblioPlus, een organisatie die het bibliotheekwerk in de gemeenten Bergen, Boxmeer, Cuijk, Gennep, Grave, Mill & Sint Hubert, Mook & Middelaar en Sint Anthonis verzorgt. De bibliotheek verzorgt o.a. educatieve programma's voor onderwijs en voorschoolse instellingen (Rode Draad, Voortouw); leesbevorderingsactiviteiten, zoals bijvoorbeeld Boekenweek, Kinderboekenweek, Kinderjury en Nationale Voorleesdagen.

Kinderen moeten ongeacht de sociaal-economische positie van hun ouders kunnen deelnemen aan activiteiten op het gebied van sport, kunst en cultuur. De gemeente Cuijk heeft in 1990 hiervoor het Declaratiefonds opgericht. Het fonds geeft aan inwoners die een minimuminkomen hebben, een tegemoetkoming in de kosten van verschillende maatschappelijke activiteiten.

Onder het declaratiefonds vallen de volgende activiteiten:

- Abonnementen, seizoenskaarten en entreegelden voor musea, sportevenementen, schouwburg, zwembad en bibliotheek;
- Contributies voor sportverenigingen, hobbyclubs, ouderverenigingen, jeugd- en jongerenwerk en amateuristische kunstbeoefening;
- Cursusgelden voor korte cursussen, muziekschool.
- Eenmalige activiteiten zoals schoolreisje, kampen en excursies.

6.2 Conclusies en aanbevelingen

Op basis van het voorgaande stellen wij de volgende aanpak voor:

De opbouw en de samenstelling van de verschillende wijken en dorpen is aan verandering onderhevig waardoor ook de behoefte aan speelruimte verandert. De landelijke normeringen ten aanzien van de inrichting van speelruimte is de laatste jaren gewijzigd. Geconstateerd wordt dat er onvoldoende ingespeeld wordt op de behoeftes van de verschillende leeftijdscategorieën.

Beleidsaanbeveling 6: Het ontwikkelen van een speelruimte- en spelvoorzieningenplan

De volgende uitgangspunten zijn van toepassing in de ontwikkeling van een speelruimteplan:

- 0 tot 18-jarigen hebben het recht op informele en formele speelruimte (informele speelruimte is grofweg een plek die aantrekkelijk is om er te spelen zonder dat de locatie echt met speeltoestellen is ingericht).
- Een gevarieerd aanbod is nodig om voldoende ontwikkelingsmogelijkheden aan jeugdigen te bieden.
- Bij het ontwerpen van speelplekken wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met toegankelijkheid voor kinderen met een beperking.
- Bij de inrichting wordt rekening gehouden met de mogelijkheden van sportieve recreatieve voorzieningen.
- Omwonenden en jeugdigen worden op meerdere manieren bij de speelplekken in hun wijk betrokken.

Het vrijwilligerswerk vormt een belangrijke peiler van de jeugd- en sportorganisaties en van de Cuijke samenleving. In toenemende mate worden de jeugdclubs, en de sportverenigingen geconfronteerd met jongeren met problemen. Aandacht voor inhoudelijke ondersteuning van het vrijwillige kader is noodzakelijk.

Beleidsaanbeveling 7: Inhoudelijke ondersteuning voor het vrijwillig kader van jeugdverenigingen.

- Radius verzoeken om jaarlijks met de vrijwillige jeugdorganisaties overleg te voeren om inzicht te krijgen in het functioneren van de organisaties. Knelpunten te inventariseren en mogelijke oplossingen te realiseren.
- Het ontwikkelen van een integraal gemeentelijk vrijwilligersbeleid met bijzondere aandacht voor de jeugdverenigingen, amateuristische kunstbeoefening en de sportverenigingen.

De criteria van subsidieverlening zoals beschreven in de subsidieverordening Welzijn Gemeente Cuijk waaronder het jeugd- en jongerenwerk en de amateuristische kunstbeoefening vallen zijn niet helder en eenduidig omschreven en is daarom aan een herijking toe evenals de subsidieverordening Jeugdsport.

Beleidsaanbeveling 8: Herijking van subsidieverordening Welzijn en Jeugdsport.

- Herijking van de bijzondere bepalingen van het jeugd- en jongerenwerk en de amateuristische kunstbeoefening. Herijking van de verordening Jeugdsportsubsidies. De uitvoering vindt plaats in 2007.

Binnen de gemeente Cuijk zijn diverse jeugdaccommodaties aanwezig. Deze accommodaties zijn gedateerd, en voldoen niet meer aan de huidige eisen.

Beleidsaanbeveling 9: Het ontwikkelen van een integraal accommodatiebeleid

- Specifieke aandacht voor jeugdaccommodaties in de ontwikkeling van het accommodatiebeleid.

7 Jeugdhulp en veiligheid

De zorg voor jeugdigen is op te vatten als een keten die uit verschillende schakels bestaat.

Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding. Hierbij krijgen zij steun van algemene voorzieningen zoals het consultatiebureau en het maatschappelijk werk om hun kinderen zonder problemen of achterstanden te laten opgroeien. Wanneer er toch ernstige opgroei en opvoedproblemen ontstaan, kan het Bureau Jeugdzorg (BJZ) ingeschakeld worden. Het BJZ beoordeelt de hulpvraag en beslist of er jeugdzorg nodig is.

Landelijke ervaringen en gegevens over risico's die jeugdigen lopen tijdens het opgroeien geven aan dat 85% van de jeugdigen in Nederland voldoende draagkracht bezit om de risico's tijdens de weg naar volwassenheid zonder hulp te doorlopen. Voor 15% van de jeugdigen gaat dit niet op, hiervan heeft 10% professionele hulp of ondersteuning nodig om de risico's te beperken. De overige 5% heeft specialistische hulp nodig om problemen op te kunnen lossen.

Als we deze cijfers leggen op de situatie in Cuijk voor jeugdigen van 0 – 24 jaar, betekent dit dat:

- 85% (6169) geen professionele ondersteuning nodig heeft.
- 10% (726) met professionele ondersteuning in aanraking komt.
- 5% (363) in aanraking komt met vormen van specialistische jeugdzorg.

Rol van de gemeente⁹

De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet Collectieve Preventie, op grond waarvan de jeugdgezondheidszorg wordt uitgevoerd. Op grond van de Welzijnswet en de Wet op de Jeugdzorg is de gemeente verantwoordelijk voor preventieve taken. Binnen het lokaal jeugd beleid heeft de gemeente op het gebied van lichte pedagogische hulpverlening een preventieve en signalerende rol. Zij moeten met hulp van de algemene voorziening voorkomen dat ernstige opgroei- en opvoedproblemen ontstaan. Met de invoering van de nieuwe wet op de Jeugdzorg op 1 januari 2005 is de gemeente verantwoordelijk geworden voor het preventieve aanbod in geval van lichte opgroei- en opvoedproblemen.

De wettelijke verankering vindt plaats in de Wmo. Deze verantwoordelijkheid wordt uitgedrukt in 5 functies:

- Informatie verstrekken aan ouders, kinderen en jeugdigen over opvoeden en opgroeien;
- Signaleren van problemen door instellingen als jeugdgezondheidszorg, jeugd- en jongerenwerk en het onderwijs;
- Toegang tot het (gemeentelijk) hulpaanbod, beoordelen en toeleiden naar voorzieningen aan de hand van een 'sociale kaart' voor ouders, kinderen, jeugdigen en verwijzers;
- Lichte pedagogische hulpverlening, zoals schoolmaatschappelijk werk en coachen van jongeren;
- Coördineren van zorg in het gezin op lokaal niveau.

Wet maatschappelijke ondersteuning

Gemeenten worden met de invoering van de Wmo verantwoordelijk voor maatschappelijke ondersteuning. Maatschappelijke ondersteuning omvat activiteiten die burgers mogelijk maken om mee te doen in de samenleving. Oftewel: gemeenten moeten het mogelijk maken dat alle inwoners, jong en oud, maatschappelijk kunnen meedoen. Voor kwetsbare groepen is extra aandacht. De Wmo omschrijft maatschappelijke ondersteuning in negen prestatievelden. Voor de jeugd is het prestatieveld 2 belangrijk: op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden.

Operatie JONG

"Operatie Jong is een samenwerkingsverband van zes departementen, die zich inzetten om de samenhang in het jeugd beleid te versterken en de samenwerking tussen Rijk, medeoverheden en partners te verbeteren. Het doel: een sterk en resultaatgericht jeugd beleid.

De Jong-overeenkomst is een overeenkomst tussen de departementen van Operatie Jong, 13 gemeenten, 2 stadsregio's en 2 provincies, waarin afgesproken is gedurende een jaar in de praktijk na te gaan hoe voorzieningen voor jeugdigen en hun opvoeders toegankelijker en herkenbaarder kunnen worden gepositioneerd en hoe de samenwerking in de jeugdketen kan worden versterkt. Dit alles om uitval van jongeren tegen te gaan".¹⁰

⁹ Zie bijlage 4

¹⁰ Zie bijlage 5

In de Jong-overeenkomst zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- Minder en effectievere samenwerkingsverbanden.
- Vormgeving van regie op uitvoerend niveau.
- Invulling van bestuurlijke regie door de gemeenten.
- Een noodprocedure om doorbraken te kunnen forceren, wanneer een jeugdige tussen wal en schip dreigt te vallen.

Wat is jeugdzorg?

Jeugdzorg bestaat uit alle zorg aan ouders en kinderen om ernstige opgroei – en opvoedproblemen te voorkomen. De zorg kan in het gezin of elders, bijvoorbeeld bij een zorgaanbieder (jeugdzorginstelling) geboden worden. Dit brede scala van gespecialiseerde hulp wordt vanuit verschillende wettelijke kaders betaald. Jeugdzorg omvat provinciaal gefinancierde jeugdzorg; Jeugd Geestelijke gezondheidszorg (AWBZ), Zorg voor licht gehandicapte jeugdigen (AWBZ) en Civiele plaatsingen in justitiële inrichtingen (Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen).

De nieuwe Wet op de Jeugdzorg bepaalt dat bureaus jeugdzorg (BJZ) vanaf 2005 geen licht pedagogische hulp of opvoedingsondersteuning meer mogen bieden. Hun taak is nu het indiceren van ernstige opgroei- en opvoedproblemen. Ze zijn de toegangspoort voor de vrijwillige jeugdzorg, jeugd-ggz, zorg voor kinderen met een licht verstandelijke beperking en de opgelegde jeugdzorg, de justitiële jeugdinrichtingen. Wel mag BJZ volgens de nieuwe wet in een specifiek geval nog lichte pedagogische hulp bieden, namelijk als er omstandigheden zijn waardoor het klantvriendelijker is dat BJZ deze gesprekken zelf uitvoert. Het gaat dan om gemiddeld 5 gesprekken binnen een half jaar.

Opvoedingsondersteuning

Het begrip “opvoedingsondersteuning” is een verzamelterm. Verschillende definities worden gehanteerd. VWS definieerde opvoedingsondersteuning tijdens de startbijeenkomst Impuls Opvoeden Gezinsondersteuning op 24 januari 2005 als volgt:

- met ouders;
- gericht op verbetering van de opvoedingssituatie;
- ouders helpen bij het vervullen van hun opvoedingstaken;

- ouders ondersteunen in hun rol als opvoeder;
- van lichte (bv. het groeiboekje) tot meer intensieve vormen (bv. de gezinscoach).

In deze nota wordt onder “opvoedingsondersteuning” verstaan: het ondersteunen van ouders bij de opvoeding, om een zo goed mogelijke ontwikkeling van kinderen te bevorderen.

Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen.

De opvoedingsomgeving is veranderd: meer tweeverdienende huishouden en meer samengestelde en meer eenoudergezinnen. Ouders gaan anders met hun kinderen om dan vroeger: de gezagsrelatie is vervangen door een op affectie gebaseerde onderhandelingrelatie.

Veel ouders ervaren opvoeden als een moeilijke taak. Er is sprake van een toenemende opvoedingsonzekerheid en opvoedingsonmacht.

Alle ouders hebben wel eens vragen over de opvoeding van hun kinderen. Meestal biedt een gesprek met andere ouders, vrienden of familie voldoende antwoord. Sociale steun is dan ook een belangrijke, informele vorm van opvoedingsondersteuning. Omdat ouders soms behoefte hebben aan steun, kinderen soms begeleiding nodig hebben, en het grootbrengen van kinderen een maatschappelijke taak is, dient er naast de informele steun ook formele opvoedingsondersteuning beschikbaar te zijn.

Risicogedrag

Jongeren komen de laatste jaren steeds vaker negatief in het nieuws. We lezen berichten over spijbelen, alcohol- en softdrugsgebruik, agressief gedrag en overlast in wijken en buurten. In de uitgave van het VNG Lokaal Jeugdbeleid wordt in de katern Veiligheid en Jeugd 1 het volgende over jongeren en veiligheid beschreven.

Inherent aan het opgroeien zijn gevoelens van onzekerheid en experimenteergedrag.

Experimenteergedrag leert jongeren de eigen grenzen te bepalen. Door uitproberen leren ze op min of meer verantwoorde wijze om te gaan met keuzes waarvoor ze zich gesteld zien. Experimenteren met roken, alcohol, drugs en gokken, kan in dit licht worden gezien. Het gebruik van genotmiddelen kent echter gezondheidsrisico's (risicogedrag).

Risicogedrag brengt schade met zich mee voor het individu, maar ook voor de samenleving. Het is niet alleen naar buiten toe gericht, zoals spijbelen,

overmatig drankgebruik en vandalisme, maar is op teruggetrokken gedrag, problematisch eetgedrag en pogingen tot zelfdoding gericht. In de publieke discussies gaat het vaak over vandalisme en overlast, terwijl het teruggetrokken gedrag minstens zo bedreigend is voor een gezonde ontwikkeling.

Jeugdcriminaliteit

Jeugdcriminaliteit kan variëren van incidenteel, normoverschrijdend opgroeigedrag tot racistisch geweld en het stelselmatig plegen van delicten. Voor een aantal jongeren is het plegen van een delict een signaal dat zij de aansluiting met de samenleving mist.

Mogelijke oorzaken van crimineel gedrag zijn:

- sociale ongelijkheid
- de hiermee samenhangende armoedeproblematiek;
- de afwezigheid van jeugd- en jongerenwerk;
- het gebrek aan vrijetijdsbesteding;
- de individualisering van de maatschappij;
- het verlies van sociale cohesie op het niveau van het gezin, de familie en de buurt.

7.1 Huidige situatie

Opvoedingsondersteuning

Op lokaal niveau kunnen ouders met opvoedingsvragen terecht bij diverse organisaties en instellingen zoals de huisarts, de thuiszorg, het maatschappelijk werk en de GGD. Ook worden er binnen het gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid projecten uitgevoerd op het gebied van opvoedingsondersteuning.

Binnen het onderwijs stelt men vast dat ouders steeds meer vragen hebben op het gebied van opvoedingsondersteuning. Er wordt geconstateerd dat dit verband houdt met opvoedingsproblemen en opvoedingsonmacht. Er bestaat bij ouders en bij professionals een behoefte aan één herkenbaar punt voor opvoedingsvragen en opvoedingsondersteuning. Voor het onderwijs speelt de onduidelijkheid waar de taken en verantwoordelijkheden liggen op dit gebied van opvoedingsvragen. Kortom, hoe ver mag en kan men gaan, wie is waar verantwoordelijk voor en wie coördineert de zorg bij complexe problematieken?

SMW en JPW

De werkvormen schoolmaatschappelijk werk (SMW) en jeugdpreventiewerk (JPW) die vallen onder de licht pedagogische hulpverlening, behoren tot het domein van de gemeente en worden niet meer zoals

voorheen door BJZ uitgevoerd. Deze werkvormen zijn ondergebracht bij het RMC LvC.

Het SMW heeft als doel het ondersteunen van de schoolmedewerkers in het vroegtijdig signaleren van problemen van leerlingen op het gebied van persoonlijkheids- en sociaal-emotionele ontwikkeling. Daarnaast heeft het SMW een adviserende en consulterende taak en biedt ondersteuning en begeleiding aan ouders. Het SMW wordt uitgevoerd in het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs op beide locaties en op de 4 locaties van het middelbaar beroepsonderwijs.

Het JPW is de opvolger van het project Jeugd Preventie Plan (JPP).

Het JPW richt zich voornamelijk op jongeren met risicogedrag, die vanwege een gering probleembesef, een geringe motivatie of een negatieve kijk op de reguliere hulpverleningsvoorzieningen zelf moeilijk de weg naar de reguliere voorzieningen weten te vinden. Ook is de doelgroep uitgebreid van individuele benadering naar een aanpak op groepsniveau. De reden hiervoor is de toename van groepsgerichte aanpak door netwerkpartners. De groepsgerichte aanpak richt zich voornamelijk op de thema's criminaliteit, vrienden, sociale vaardigheden en vrijetijdsbesteding. Alle vindplaatsen kunnen jongeren aanmelden bij het JPW.

Door de inzet van SMW en JPW wordt invulling gegeven aan het zo,zo,zo principe. Zo vroeg mogelijk opsporen, zo dicht mogelijk bij de vindplaatsen en zo snel mogelijk inzetten van hulp.

Door de veranderende positie van BJZ binnen de jeugdhulp is de aansluiting ook veranderd. Een goede aansluiting is essentieel voor een goede inrichting van de lokale jeugdketen. Er zijn afspraken tussen het AMW en het BJZ gemaakt over consultatie en advies, doorgeleiding van cliënten.

Signaleringsnetwerken

Om vroegtijdig risicogedrag te signaleren en aan te pakken zijn diverse signaleringsnetwerken actief. Voorbeelden hiervan zijn het Jeugd Informatie Netwerk, Buurtnetwerk en de Meso-overleggen op het voortgezet onderwijs. Ondanks het bestaan van deze netwerken is het niet altijd duidelijk wie verantwoordelijk is voor het oppakken en doorgeleiden van het signaal. Ook komt het voor dat diverse hulpverleningsorganisaties binnen hetzelfde gezin opereren zonder dat er afstemming bestaat. De terugkoppeling tussen de hulpverleningsorganisaties en vindplaatsen laat ook te wensen over. Evenals de aansluiting met de justitiële keten.

Binnen Operatie JONG richt de gemeente Cuijk zich op het thema signalering. De bestaande netwerken zijn hierbij tegen het licht gehouden en er is onderzocht of zij voldoende efficiënt en effectief zijn ingericht. Het uiteindelijke doel van Operatie JONG is een goede inrichting van de lokale jeugdketen met duidelijke afspraken over verantwoordelijkheden op het gebied van signalering, verwijzen en coördinatie van zorg. Momenteel worden de resultaten beschreven in een notitie.

Risicogedrag

In december 2003 is de Jeugdenquête 12- 17 jarigen, onderdeel van de Brabantse Jeugdmonitor door de GGD Hart voor Brabant afgenomen. In deze enquête zijn vragen opgenomen over risicogedrag ten aanzien van roken, alcoholgebruik, drugsgebruik en gokken. Novadic/Kentron heeft in 2003 een veldverkenning uitgevoerd om een beeld te verkrijgen over middelengebruik onder jongeren. Uit beide onderzoeken wordt geconcludeerd dat er sprake is van experimenteergedrag bij jongeren in Cuijk. Vanuit de samenwerkingsovereenkomst "School en Veiligheid" wordt gesignaleerd dat het toenemende gebruik van Internet, MSN en chatten steeds meer risico's met zich meebrengt. Structurele aandacht is nodig van zowel ouders als jongeren om experimenteergedrag in goede banen te leiden.

Jong in de buurt

In 2005 is gestart met de uitvoering van het project "Jong in de buurt". Het doel van dit project is om door samenwerking tussen het ambulante jongerenwerk, de jeugdagent en de gemeente te komen tot een structurele aanpak van jongeren in de openbare ruimte. Met deze aanpak wordt gestreefd naar zoveel mogelijk voorkomen van problemen en in geval er toch problemen ontstaan, naar het oplossen in goed overleg.

Coördinatiepunt Risicojeugd

Met de ontwikkeling en oprichting van het Coördinatiepunt Risicojeugd LvC (CRJ) wordt de aansluiting en de coördinatie tussen de aanpak van jongeren die meldingswaardige strafbare feiten plegen en de risicojeugd tot stand gebracht. Doel van het CRJ is het zo vroeg mogelijk signaleren van jeugdigen met een verhoogd risico op delinquent gedrag en het voorkomen van het afglijden van jongeren richting het criminele circuit. Door het CRJ ontstaat een betere aansluiting van activiteiten van de betrokken organisaties op elkaar, en wordt vroegtijdig een sluitend en samenhangend traject per jongere uitgezet. Deelnemende

partijen aan het CRJ zijn: de politie, het Openbaar Ministerie, de Raad voor de Kinderbescherming, BJJ, medewerker JPW, en de leerplichtambtenaar. Het CRJ is ondergebracht bij het Regionaal Veiligheidshuis.

Bijzondere Bijstand

Bijzondere omstandigheden kunnen leiden tot noodzakelijke kosten, die soms vanwege de hoogte van het inkomen niet betaald kunnen worden. Als geen andere instantie deze kosten vergoedt, kan de gemeente soms een vergoeding verlenen, in de vorm van bijzondere bijstand.

Gezinnen met kinderen die naar school gaan staan vaak voor hoge uitgaven. Sinds 2005 kunnen gezinnen ook een extra bijdrage aanvragen bij het Declaratiefonds voor schoolkosten, zoals boeken, lesmateriaal en kosten voor buitenschoolse activiteiten.

Er is onvoldoende zicht op het bestaan van gezinnen die op de grens of net onder de armoedegrens leven. Onderzoek hiernaar is wenselijk. Door middel van subsidie van de provincie wordt geprobeerd om zicht te krijgen op armoede binnen de gemeente Cuijk.

Operatie JONG

Met de invoering van de Wet op de Jeugdzorg zijn wij verantwoordelijk voor de invulling van de vijf functies: informatie en advies, signalering, toeleiding naar het (lokale) zorgaanbod, licht pedagogische hulpverlening en coördinatie van zorg. Vanuit onze regierol in het jeugdbeleid willen wij een goede invulling van deze functies tot stand brengen. Cuijk heeft zich daarom aangemeld om als pilotgemeente te fungeren in de jongovereenkomst.

Professionele instellingen en organisaties zoals scholen, jeugd- en jongerenwerk, kinderopvang, etc. die met jeugd te maken hebben zijn vindplaatsen voor "risicojeugd". Al deze organisaties en instellingen vervullen een rol binnen de functie signalering. Maar wat gebeurt er vervolgens met dit signaal? Belangrijk is om per leeftijdscategorie een eindverantwoordelijke aan te wijzen, waarmee vindplaatsen hun signaal kunnen bespreken en eventueel het signaal kunnen overdragen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de functie toeleiding naar het lokale hulpaanbod.

Er zijn nu diverse sporen waardoor een signaal tot hulpverlening kan leiden. Deze sporen hebben ieder hun eigen route en eindstation. De bestaande overlegstructuren en netwerken moeten tegen “het licht” worden gehouden. Bekeken moet worden of zij efficiënt en effectief zijn ingericht. Voldoet de huidige werkwijze en waar liggen de knelpunten? Is het voldoende helder waar ieders verantwoordelijkheden liggen?

In de gemeentelijke visie kan aan de functie van coördinatie van zorg invulling gegeven worden door het vormen van één plek waarin alleen hulpverleningsinstanties vertegenwoordigd zijn. Daar worden de complexe situaties besproken, wordt de zorg op elkaar afgestemd en wordt zonodig een gezinscoach aangesteld. Ook vindt hier de aansluiting met o.a. Bureau Jeugdzorg en andere vormen van geïndiceerde jeugdzorg plaats. Op deze plek moet ook de afstemming gerealiseerd worden met de justitiële keten (Regionaal Veiligheidshuis) en met de bovenregionale samenwerkingsverbanden van het basis- en voortgezet onderwijs. Uiteindelijk leiden tot één station waarop alle sporen aansluiten en waar afstemming plaatsvindt waardoor één hulpverleningsspoor uitgezet wordt.¹¹

Tijdens het JONG-jaar moet helder worden bij wie en waar de eindverantwoordelijkheid voor de signalering ligt binnen de verschillende levensfasen van jeugdigen om te komen tot een sluitende jeugdketen. Het verzamelen en registreren van gegevens heeft hierbij een belangrijke ondersteunende rol. Momenteel worden de resultaten van Operatie JONG verwerkt in een notitie.

Inmiddels is het sturingsadvies “Koersen op het kind” verschenen. Dit advies gaat over wijzigingen in structuur en sturing, die het beter mogelijk maken om de bestaande knelpunten adequaat en tijdig aan te pakken. Het sturingsadvies laat zich samenvatten in 25 aanbevelingen over de toekomstige inrichting van het jeugdbeleid op uitvoerend en bestuurlijk niveau.¹²

Sterke Schakels

Het project “Sterke Schakels” is uitgevoerd in opdracht van de provincie Noord-Brabant en in samenwerking met het Bestuurlijk overleg Jeugd Noordoost-Brabant. Binnen het project is er gewerkt aan het versterken van de samenhang in het gemeentelijke jeugdbeleid en het voeren van regie hierop.

Er zijn binnen “Sterke Schakels” vier verschillende pilots uitgevoerd. Voor elke pilot geldt dat de resultaten overdraagbaar zijn.

De verschillende pilots hebben zich gericht op:

- Het ontwikkelen van twee instrumenten ten behoeve van de regievoering.
- Het ontwikkelen van een specifieke functie coördinatie van de zorg / gezinscoach.
- Het samenbrengen en toegankelijk maken van het gemeentelijke aanbod, digitale sociale kaart.

Het portefeuillehoudersoverleg Welzijn Gezondheidszorg Onderwijs en Cultuur LvC heeft de ambtelijke werkgroep Jeugd LvC de opdracht gegeven om de implementatie van de verschillende pilots op schaal Land van Cuijk op zich te nemen. De resultaten van de pilots worden ook als blauwdruk gediend voor de uitvoering van het project Operatie JONG.

¹¹ Zie bijlage 4

¹² Zie bijlage 5

7.2 Conclusies en aanbevelingen

Op basis van het voorgaande stellen wij de volgende aanpak voor:

Binnen het onderwijs stelt men vast dat ouders steeds meer vragen hebben op het gebied van opvoedingsondersteuning. Dit houdt verband met opvoedingsproblemen en opvoedingsonmacht. Er bestaat bij ouders en bij professionals een behoefte aan één herkenbaar punt voor opvoedingsvragen en opvoedingsondersteuning.

Beleidsaanbeveling 10: Het ontwikkelen van één loket voor opvoedingsvragen en –ondersteuning.

Uitgangspunten:

- Het loket past in de ontwikkeling van het dienstverleningsconcept.
- Het loket past in de visie van de Wmo.

Ondanks het bestaan van signaleringsnetwerken is het niet altijd duidelijk wie verantwoordelijk is voor het oppakken en doorgeleiden van het signaal. Het komt voor dat diverse organisaties binnen hetzelfde gezin opereren zonder dat er afstemming bestaat. De terugkoppeling tussen de organisaties en vindplaatsen laat te wensen over, evenals de aansluiting met de jeugdzorg en de justitiële keten.

Beleidsaanbeveling 11: Het inrichten van de lokale jeugdketen op basis van de resultaten van Operatie JONG.

De volgende uitgangspunten zijn van toepassing:

- Duidelijke afspraken over taken en verantwoordelijkheden.
- Afstemming is gerealiseerd met de onderwijs-jeugdzorgketen en justitiële keten.
- Coördinatie van zorg is gerealiseerd.
- In 2006 zijn de resultaten verwerkt in een beleidsnotitie

Uit onderzoeken wordt geconcludeerd dat er sprake is van experimenteergedrag bij jongeren in Cuijk. Vanuit de samenwerkingsovereenkomst "School en Veiligheid" wordt gesignaleerd dat het toenemende gebruik van Internet, MSN en chatten steeds meer risico's met zich meebrengt. Structurele aandacht is nodig van zowel ouders als jongeren ten aanzien van het in goede banen leiden van experimenteergedrag.

Beleidsaanbeveling 12: Het versterken van de ketenaanpak op het gebied van experimenteergedrag.

Uitgangspunten:

- De adviesgroep Jeugd de opdracht geven een breed preventief beleid te ontwikkelen.
- De preventie is gericht op zowel ouders als jongeren van groep 7/8 basis- als het voortgezet- en het middelbaar beroepsonderwijs.
- De aandachtsgebieden zijn alcohol-, middelen- en het Internetgebruik. Een beleidsnotitie met aanbod en de financiering ontwikkelen in 2008.

Geconstateerd wordt dat er onvoldoende zicht is op gezinnen die op de grens of net onder de armoedegrens leven. Onderzoek hiernaar is wenselijk.

Beleidsaanbeveling 13: Het in kaart brengen van armoede bij gezinnen.

- Het uitvoeren van een monitor in 2006 om zicht te krijgen op armoede
- Op grond van de resultaten verdere stappen of maatregelen ondernemen.

8 Overzicht van resultaten, financiële consequenties 2007 - 2010

Voor de uitvoering van het gemeentelijke jeugdbeleid is een keur aan financiële bronnen beschikbaar. Voor het merendeel zijn het reguliere budgetten voor vele gemeentelijke beleidsvelden, waarvan het jeugdbeleid een overkoepelende paraplu vormt.

Schematisch overzicht van resultaten, acties en financiële consequenties

Resultaat	Actie	Dekking	Uitvoering
1 Bestuurlijke regie en de samenhang in het jeugdbeleid is gerealiseerd.	Portefeuillehouder Jeugd Adviesgroep Jeugd	Gemeente faciliteert Adviesgroep Jeugd door ambtelijke ondersteuning.	2006
2 Jeugdparticipatie is structureel beleid.	Jeugdraad	Structurele middelen voor jeugdraad via Voorlichting.	2007
	Website	€ 15.000,= nieuwe middelen via begroting 2007, en vanaf 2008 € 5.000,= structureel.	
3 Duidelijkheid in de oorzaken van de terugloop van deelname aan peuterspeelzalen door kinderen uit kwetsbare groepen.	Evaluatie SKC	VVE-middelen. GOA-middelen onderwijs.	2006
4 De afstemming en samenhang met het onderwijsachterstandenbeleid is gerealiseerd binnen de Adviesgroep Jeugd.	Adviesgroep Jeugd opdragen tot afstemming te komen met het onderwijsveld mbt het onderwijsachterstandenbeleid.	VVE-middelen.	2006
5 Arrangementen in de driehoek Buurt, onderwijs en vrijetijd/ sport zijn gerealiseerd.	Ontwikkelen en uitvoeren van arrangementen en activiteiten in de driehoek Buurt, Onderwijs en Vrije tijd.	€ 200.000,= dekking vanuit Rijksmiddelen € 25.000,=voor de voorbereiding en uitvoering via begroting 2007.	2007 voorbereiding 2008 uitvoering

NR	Resultaat	Actie	Dekking	Uitvoering
6	Speelruimteplan en spelvoorzieningenplan is ontwikkeld	Het maken van een notitie waarin de uitgangspunten zijn verwerkt.	Kadernota 2008	2007
7	Inhoudelijke ondersteuning voor vrijwillige jeugdverenigingen is aanwezig.	Radius heeft jaarlijks contact met de vrijwillige jeugdverenigingen. Het ontwikkelen van een integraal gemeentelijk vrijwilligersbeleid.	Reguliere middelen Provinciale subsidie	2006/2007
8	Subsidieverordening Welzijn en Jeugdsport zijn geactualiseerd.	Her-ijking van de subsidieverordeningen	Bestaande middelen	2007
9	Integraal accommodatiebeleid is ontwikkeld.	Het maken van een beleidsnotitie accommodatiebeleid met aandacht voor jeugd.	Kadernota 2008	2007
10	Eén loket voor opvoedingsvragen en – ondersteuning is gerealiseerd	Het ontwikkelen van een beleidsplan met financiële onderbouwing	Bestaande middelen en nieuw geld via begroting 2007 Mogelijkheden subsidies onderzoeken	2007/2008
11	Sluitende jeugdketen is gerealiseerd.	Het inrichten van de lokale jeugdketen op basis van de resultaten van Operatie JONG. Het ontwikkelen van een beleidsnotitie.	Onderzoeken subsidiemogelijkheden Herschikking bestaande middelen Nieuw geld via begroting 2007	2006/2007
12	Ketenaanpak op het gebied van experimenteergedrag is versterkt	Het ontwikkelen van een beleidsnotitie. Activiteiten in het kader van BOS-impuls	Bestaande middelen	2008
13	Er is duidelijkheid over armoede bij gezinnen.	Het onderzoeken van armoede onder gezinnen.	Provinciale subsidie	2006/2007

Uit het bovenstaande blijkt dat de dekking van de uitvoeringskosten van de Jeugdnota niet volledig mogelijk is vanuit de bestaande middelen. Daar waar het gaat om de verdere invulling de jeugdparticipatie, het opvoedingsloket, het inrichten van de lokale jeugdketen en de uitvoering van de BOS-impuls vraagt dit extra inzet van middelen.

Via de begroting 2007 wordt erop ingezet om deze middelen beschikbaar te krijgen. De besluitvorming over het al dan niet beschikbaar stellen van deze middelen zal binnen de kaders van de budgetcyclus plaatsvinden.

Bijlagen

Bijlage 1	Overzicht verantwoordelijkheden per overheid
Bijlage 2	Demografische gegevens
Bijlage 3	Schematisch overzicht bestuurlijke verantwoordelijkheden jeugdhulp- jeugdzorg
Bijlage 4	Schematisch overzicht inrichting lokale jeugdketen
Bijlage 5	Aanbevelingen Operatie JONG
Bijlage 6	Literatuurlijst
Bijlage 7	Lijst van gebruikte afkortingen

Bijlage 1

Overzicht verantwoordelijkheden per overheid

Opgroeien en opvoeden is niet een verantwoordelijkheid van jeugd en ouders alleen, maar ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Op een aantal terreinen van het dagelijkse leven van de jeugd en zijn opvoeders is de overheid rechtstreeks betrokken bij het reguleren, faciliteren, financieren of soms daadwerkelijk beschikbaar stellen van een concreet aanbod.

Het gaat om de volgende acht domeinen:

- Educatie
- Spel, vrije tijd, sport en cultuur
- Kinderopvang
- Jeugdgezondheidszorg
- Opvoedingsondersteuning
- Jeugdhulpverlening
- Veiligheid
- Arbeidstoeleiding.

Op grond van het Verdrag betreffende de Rechten voor het Kind heeft de overheid tot taak voorwaarden te scheppen om gezinnen in staat te stellen hun taak als opvoeder zo goed mogelijk te vervullen. De ontwikkeling van het jeugdbeleid is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van Rijk, provincie en gemeenten.

Om dit tot uitdrukking te brengen hebben de overheden in het kader van het Bestuursakkoord nieuwe stijl of het BANS-akkoord hierover

afspraken gemaakt. In dit bestuursakkoord zijn vijf criteria vastgelegd die richtinggevend zijn voor het jeugdbeleid van alle overheden en zijn hierdoor richtinggevend voor het jeugdbeleid van de gemeente Cuijk:

1. **Samen met de jeugd:** beleid maak je samen mét de jeugd (en hun opvoeders), niet over hun hoofden heen.
2. **Balans in het jeugdbeleid:** De aandacht niet alleen richten op de aanpak van problemen, maar ook extra investeren in de versterking van algemene voorzieningen voor de jeugd.
3. **Extra aandacht voor risico's:** Niet wachten tot problemen op latere leeftijd ontstaan, maar kinderen al op jonge leeftijd, en dichtbij huis, adequate zorg en ondersteuning geven. Vooral kinderen die meer risico's lopen verdienen extra aandacht.
4. **De vraag centraal:** Het is van belang dat er een samenhangend voorzieningenaanbod komt dat antwoord geeft op de vragen van kinderen en jongeren. Daarvoor is samenwerking tussen overheden en samenhang in beleid een voorwaarde.
5. **Toegevoegde waarde van projecten:** Projecten moeten ingezet worden ter versterking =van het structurele aanbod. Ze moeten aansluiten op het bestaande beleid en er daadwerkelijk iets aan toevoegen.

Verantwoordelijkheden verdeeld per overheid

Rijk	Provincie	Gemeente
<ul style="list-style-type: none"> - algemene wettelijke kaders • Welzijnswet • WCPV • Wet op de Jeugdzorg • Leerplichtwet • RMC-wet • Landelijk beleidskader GOA • Wetboek v. Strafrecht • Wet op de Kinderopvang 	<ul style="list-style-type: none"> - Provinciewet - specifieke wettelijke kaders voor jeugd • jeugdzorg • Bureau Jeugdzorg • jeugdzorgaanbieders 	<ul style="list-style-type: none"> - Gemeentewet - specifieke wettelijke kaders voor jeugd • kinderopvang • peuterspeelzaalwerk • opvoedingsondersteuning • jeugdwelzijnswerk • jeugdhulpverlening • jeugdgezondheidszorg • onderwijsachterstandenbeleid • leerplicht/RMC • maatschappelijke opvang • maatschappelijk werk • verslavingszorg • sport • veiligheid

Bijlage 2 Demografische gegevens 2005

Gemeente Cuijk

	Linden	Katwijk	St. Agatha	Vianen	Beers	Haps	Cuijk	Totaal
0 – 4	20	27	39	82	101	182	1094	1545
5 – 11	21	40	49	149	180	323	1528	2290
12 – 15	11	32	24	52	86	163	815	1183
16 – 19	9	22	30	48	77	116	751	1053
20 – 24	8	17	14	32	76	131	904	1182
totaal	69	138	156	363	520	915	5092	7253

Kern Cuijk

	Centrum	Padbroek	Valuwe	Heeswijk	Totaal
0 - 4	86	251	266	491	1094
5 – 11	184	325	393	626	1528
12 – 15	102	199	197	317	815
16 – 19	111	232	173	235	751
20 – 24	155	238	255	256	904
Totaal	638	1245	1284	1925	5092

Bevolking in personen naar leeftijdsklassen 2005, 2010 en 2015, Cuijk

	2005		2010		2015	
	aantal	percentage	aantal	percentage	aantal	percentage
Bevolking leeftijd -14 jaar	4.729	19,5	4.429	18,5	3.984	16,9
Bevolking leeftijd 15-29 jaar	3.947	16,3	3.997	16,7	4.317	18,3
Bevolking leeftijd 30-44 jaar	5.937	24,5	4.941	20,6	4.064	17,2
Bevolking leeftijd 45-64 jaar	6.537	27,0	6.937	29,0	6.847	29,0
Bevolking leeftijd 65-74 jaar	1.953	8,1	2.238	9,4	2.698	11,4
Bevolking leeftijd 75 jaar en ouder	1.120	4,6	1.387	5,8	1.710	7,2
Bevolking totaal	24.223	100,0	23.929	100,0	23.620	100,0

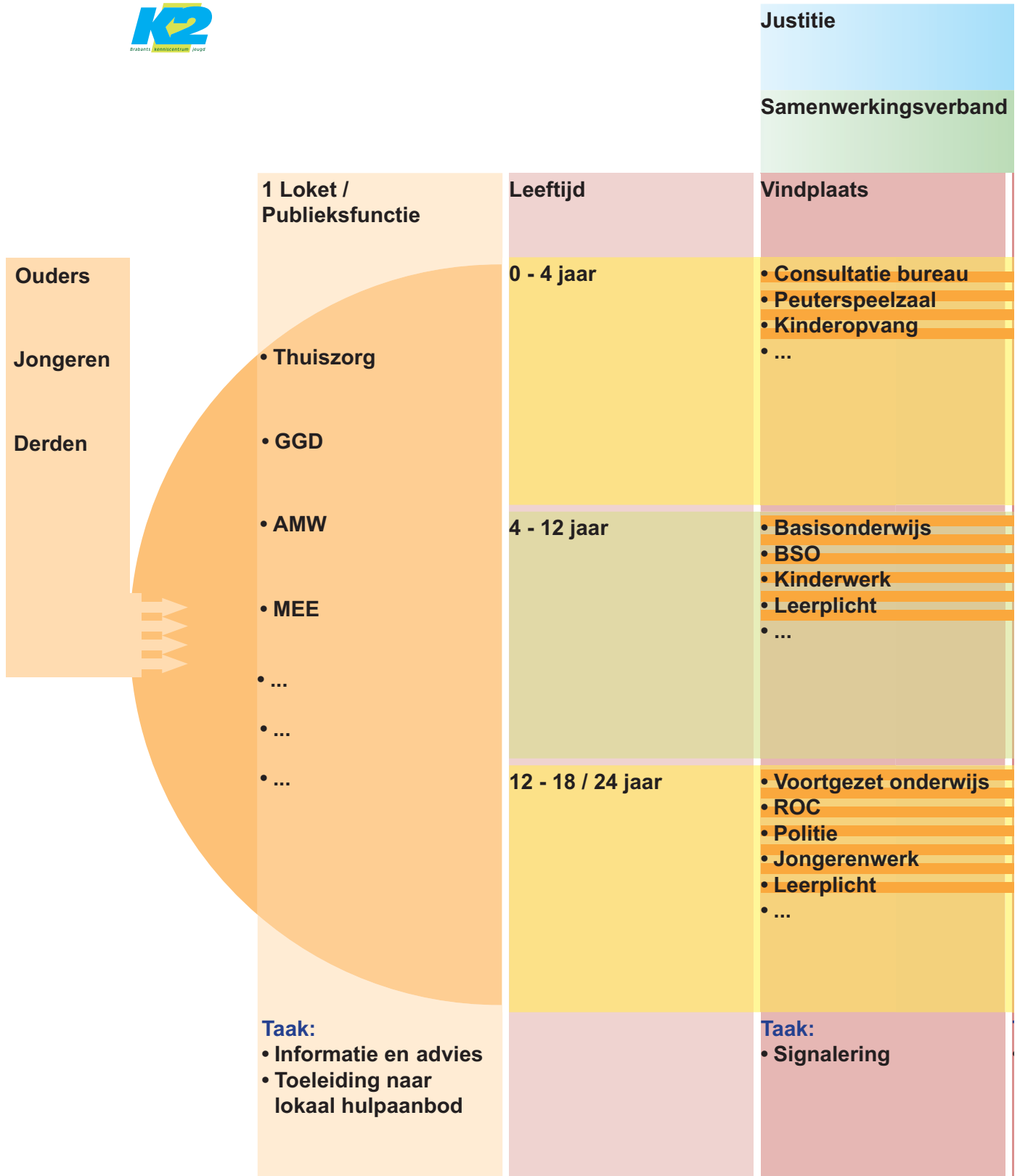

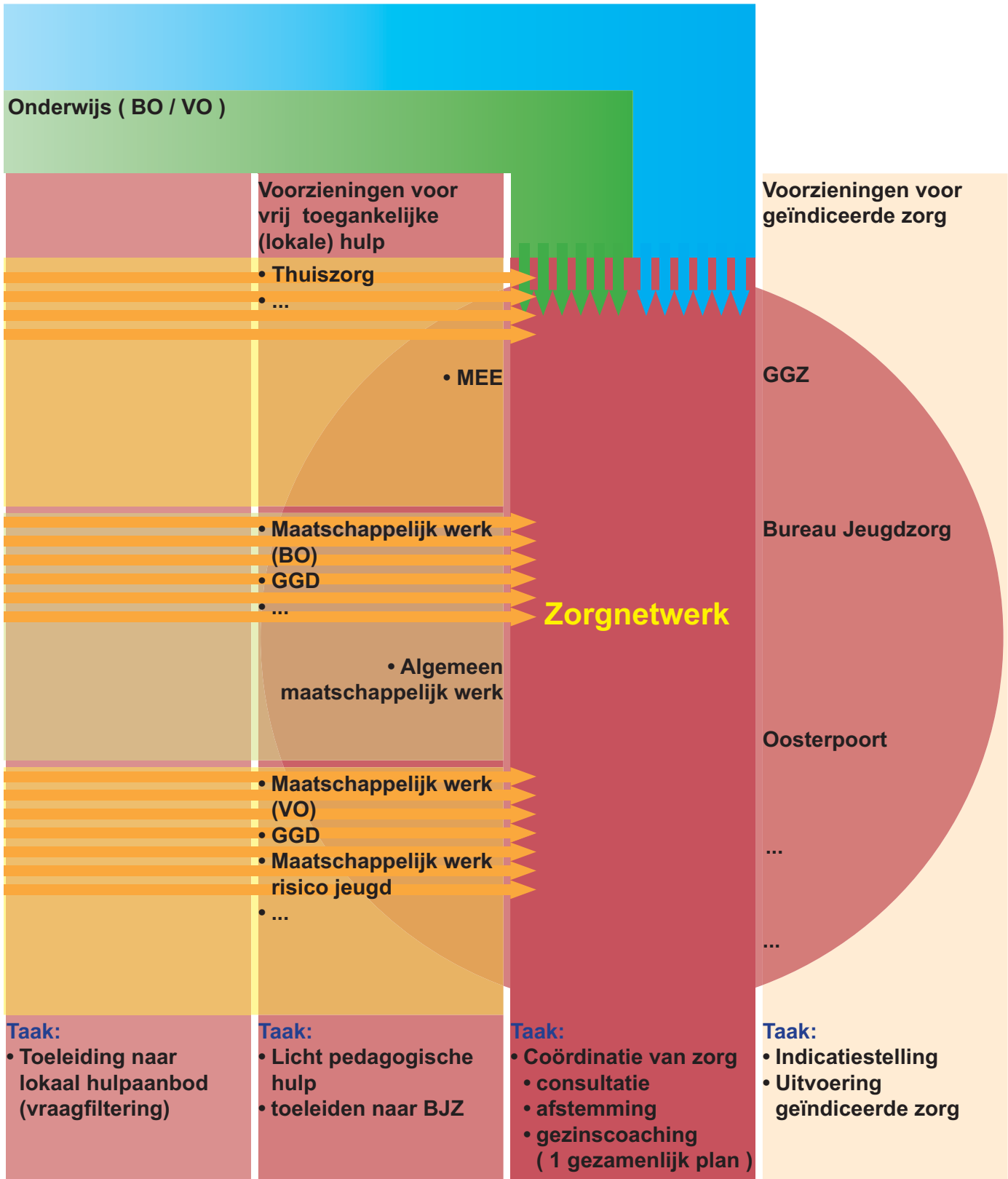
Bijlage 3

Schematisch overzicht van bestuurlijke verantwoordelijkheden op het snijvlak van jeugdhulpverlening en jeugdzorg.

Gemeentelijke verantwoordelijkheid jeugdbeleid			Verantwoordelijkheid jeugdzorg Provincie, Justitie, AWBZ	
Algemeen jeugdbeleid	Preventief jeugdbeleid	Gericht Jeugdbeleid	Bureau Jeugdzorg	Geïndiceerde Jeugdzorg AWBZ
Doelgroep jeugdigen en opvoeders	Doelgroep jeugdigen en opvoeders voor wie extra aandacht nodig is	Doelgroep jeugdigen en opvoeders met lichte opvoedproblemen	Doelgroep Jeugdigen en opvoeders met zwaardere opvoedproblemen	Doelgroep Jeugdigen voor wie bijzondere zorg is geïndiceerd.
Activiteiten mbt functies Informatie advies en signalering		Activiteiten mbt functies lichte pedagogische hulpverlening en toeleiding naar jeugdzorg	Activiteiten en functies indicatiestelling en coördinatie van jeugdzorg	Activiteiten mbt functie geïndiceerde jeugdzorg.
JGZ Kinderopvang Peuterspeelzaal Onderwijs Jeugd- en jongerenwerk Vrijtijdsvoorzieningen Sport Arbeidsvoorziening	Opvoedingsvoorlichting VVE Opvoedingsvoorlichting GOA RMC Onderwijspreventieprojecten Opvoedingsvoorlichting Ambulant JJW Groepsactiviteiten voor specifieke groepen preventieprojecten HALT Sportcoach Sociale- en arbeidszaken Jeugdwerkeloosheidprojecten	Opvoedingsondersteuning Thuiszorg/JGZ AMW Opvoedingsondersteuning SMW JPW AMW JPW AMW AMW JPW AMW JPW	Indicatiestelling AMK Raad voor de Kinderbescherming Jeugdreclassering	Intensieve thuisbegeleiding Pleegzorg Jeugdzorg Residentiele hulp Residentiele zorg

Schema

Bijlage 5

Aanbevelingen Sturingsadvies Operatie Jong april 2006

Het sturingsadvies laat zich samenvatten in 25 aanbevelingen over de toekomstige inrichting van het jeugdbeleid, op uitvoerend en bestuurlijk niveau.

1. In het jeugdbeleid dienen de behoeften van het kind centraal te staan.

- De uitvoering van het jeugdbeleid volgt de levensloop van het kind en sluit aan op de leefwereld van het kind.
- In de uitvoering wordt een scherp onderscheid gemaakt tussen vrijwillige en gedwongen hulp.
- De bestuurlijke verantwoordelijkheden worden zo dicht mogelijk bij het kind en de ouders belegd.

2. Een efficiënt en effectief jeugdbeleid moeten voldoen aan de volgende uitgangspunten:

- Bundeling van taken
- Vereenvoudigde aansturing jeugdbeleid
- Instrumenten afgestemd op resultaatsturing
- Horizontalisering van verantwoording
- Optimale besteding van financiële middelen.

3. De inrichting van het jeugdbeleid moet worden vernieuwd, zodat de huidige problemen in het jeugdbeleid beter aangepakt en opgelost kunnen worden.

- Ga de versnippering van taken tegen door deze te bundelen en deze door minder organisaties te laten uitvoeren.
- Verminder de bestuurlijke drukte binnen het jeugdbeleid door bij zo min mogelijk bestuurslagen verantwoordelijkheden neer te leggen.
- Verminder de bureaucratische lasten in registratie en verantwoording en maak zo veel mogelijk middelen vrij voor de uitvoering van het beleid.
- Biedt meer ruimte om beschikbare middelen in te zetten daar waar problemen het grootst zijn.

4. Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen.

Aanvullend heeft de overheid de volgende taken:

- De overheid biedt algemene ondersteuning aan alle kinderen en ouders.
- De overheid geeft specifieke ondersteuning op het moment dat kinderen extra steun nodig hebben in hun ontwikkeling of ouders bij de opvoeding.
- De overheid grijpt in door het gezag van ouders (gedeeltelijk) over te nemen in situaties waarin kinderen in hun ontwikkeling worden bedreigd.

5. Overheidstaken moeten worden geordend op basis van de levensloop van het kind.

Dit leidt tot een indeling van overheidstaken in de volgende clusters:

- Opvang, educatie en werk
- Opvoeding en bescherming
- Gezondheidszorg
- Veiligheid
- Vrije tijd.

6. De overheid moet onderscheid maken in algemene, preventieve en specialistische taken.

- Algemene en preventieve taken moeten voor alle kinderen en ouders in de directe leefomgeving beschikbaar zijn.
- Specialistische taken zijn alleen bedoeld voor kinderen en ouders met specifieke hulpvragen.

7. Gemeenten krijgen de opdracht om het stelsel van voorzieningen en instellingen zodanig te organiseren dat de taken gebundeld aan het kind en de ouders worden aangeboden.

De wijze waarop de precieze bundeling plaatsvindt, is de verantwoordelijkheid van de gemeente.

8. Bundel de taken op het gebied van opvang, educatie, werk en vrije tijd in:

- Brede buurtscholen, waarin voorbuitenschoolse en vrijetijdsvoorzieningen zijn aangehaakt bij het primaire onderwijs.
- Brede scholen voor voortgezet onderwijs waar overblijffaciliteiten en vrijetijdsvoorzieningen op het gebied van sport en cultuur worden aangeboden.
- Geef deze scholen tevens de coördinatie van de aanpak van het voortijdig schoolverlaten en een expliciete taak in de toeleiding naar de arbeidsmarkt en het voorkomen van jeugdwerkloosheid.

9. Bundel de taken op het gebied van opvoeding, preventieve gezondheidszorg en bescherming in:

- Een laagdrempelig, eerstelijns centrum voor alle jeugdigen en ouders (een Centrum voor Jeugd en Gezin in de directe nabijheid) waar onder meer taken als opvoedingsondersteuning, jeugd gezondheidszorg, licht ambulante begeleiding en functies op het gebied van advies en melding kindermishandeling worden aangeboden.
- Specialistische voorzieningen voor jeugdzorg op regionaal niveau. Een regionale voorziening die uitvoering geeft aan de jeugdbescherming, samen met jeugdreclassering. De Raad voor de Kinderbescherming die de taken van onderzoek, advies en toezicht op het gebied van jeugdbescherming en jeugdstrafrecht uitvoert.

10. Een sluitende signaleringsketen en afstemming van zorg moeten worden gerealiseerd door:

- Het Centrum voor Jeugd en Gezin verantwoordelijk te maken voor het bijeenroepen van een flexibel casusoverleg als signalen over problemen van een kind daar aanleiding toe geven.
- Betrokken instellingen te laten samenwerken in een externe zorgstructuur rond brede scholen die door het Centrum voor Jeugd en Gezin wordt aangestuurd.

11. Het elektronisch kinddossier en de verwijzingsindex zijn essentiële hulpmiddelen voor een sluitende signaleringsketen.

Alle gemeenten dienen deze hulpmiddelen te gebruiken.

12. De toeleiding naar specialistische voorzieningen moet jeugdigen en ouders zo min mogelijk belasten en zo kort mogelijk zijn.

Dit vereist dat:

- Indicatiestelling van onderwijs, jeugdzorg (incl. jeugd-ggz) en lichtverstandelijk gehandicaptenzorg geïntegreerd wordt.
- Het Centrum voor Jeugd en Gezin verantwoordelijk is voor de toeleiding cq. de geïntegreerde indicatiestelling.
- Het Centrum voor Jeugd en Gezin een warme overdracht naar de gespecialiseerde zorg en/of het speciaal onderwijs verzorgt.

13. Bundeling van uitvoerende taken op het gebied van veiligheid vereist dat:

- In één organisatie op regionaal niveau de volgende taken zijn ondergebracht: de uitvoering van HALT en STOP; de uitvoering van de jeugdreclassering en de casusregie (zorgcoördinatie).
- In deze voorziening ook de uitvoering van de jeugdbescherming is ondergebracht.
- De Raad voor de Kinderbescherming de taken van onderzoek, advies en toezicht op het gebied van jeugdbescherming en jeugdstrafrecht uitvoert.

14. De Rijksoverheid is verantwoordelijk voor kaderstelling ten aanzien van de overheidstaken op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg en veiligheid.

- De sectorale aansturing en kaderstelling vanuit de rijksoverheid, voor zover het taken betreft die niet onder de verantwoordelijkheid van de minister Jeugd vallen, blijft een verantwoordelijkheid van de afzonderlijke vakministers.
- De minister Jeugd is binnen het volgend kabinet eindverantwoordelijk voor het integrale jeugdbeleid en voor de invoering van het sturingsadvies.

- 15. De rijksoverheid is tevens verantwoordelijk voor specialistische taken.**
 - Dit betekent dat de provinciale overheid niet langer belast is met taken op het gebied van jeugdzorg.
- 16. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de algehele regie van het jeugdbeleid.**
 - Dat betreft zowel de algemene en preventieve taken als de verbindingen met de specialistische taken.
 - Deze verantwoordelijkheid berust bij voorkeur bij de wethouder Jeugd.
- 17. De Wet maatschappelijke ondersteuning kan als wettelijk kader worden gehanteerd voor de verankering van de nieuwe bestuurlijke verantwoordelijkheidsverdeling.**
 - Positieve prikkels voor gemeenten dienen effectief jeugdbeleid te stimuleren.
- 18. Op uitvoerend en beleidsniveau dienen de verwijzindex en het elektronisch kinddossier als instrumenten om informatie over jeugdigen te delen en te bundelen.**
- 19. De effectiviteit van het jeugdbeleid moet op lokaal niveau in beeld worden gebracht aan de hand van een beperkte set indicatoren.**
 - De rijksoverheid stelt vanuit haar faciliterende rol de landelijke jeugdmonitor en databanken beschikbaar.
- 20. Instellingen dienen door gemeenten aangestuurd te worden op basis van informatie over bereik en effectiviteit van hun aanbod.**
 - Ook hier dient de rijksoverheid een faciliterende rol te vervullen door onderzoek te laten doen naar de effectiviteit van instrumenten, interventies en programma's en de kennis hierover aan instellingen en gemeenten ter beschikking te stellen.
- 21. De aansturing van instellingen door de wethouder Jeugd dient gericht te zijn op enerzijds de vergroting van het bereik en de effectiviteit en anderzijds het stimuleren van horizontale verantwoording binnen de instellingen.**
- 22. De wethouder Jeugd legt aan de gemeenteraad verantwoording af over de effectiviteit van het gemeentelijke jeugdbeleid.**
 - De gemeenteraad maakt mede op basis van deze verantwoording een beoordeling en verbindt daaraan politieke gevolgen.
- 23. De landelijke overheid dient op grond van hun kaderstellende rol op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg en veiligheid, sectoraal toezicht uit te oefenen op instellingen.**
 - Dit sectorale toezicht dient beperkt te worden, zodat de administratieve last voor instellingen vermindert. Het sectorale toezicht geschiedt onder verantwoordelijkheid van de betreffende drie vakministers.
- 24. De minister Jeugd is in de komende kabinetsperiode verantwoordelijk voor integraal toezicht op de mate waarin het jeugdbeleid van gemeenten effectief is.**
- 25. Het integraal toezicht wordt uitgevoerd door het ITJ (Integraal Toezicht Jeugd).**
 - Het ITJ maakt daarbij onder meer gebruik van jeugdmonitoren en brengt verslag uit aan de gemeenteraden van de betreffende gemeente en de minister Jeugd.

Bijlage 6

Literatuurlijst

Aansprekend opvoeden

Brabantse Jeugdmonitor 0- t/m 11- jarigen
Brabantse Jeugdmonitor 12 /m 17 jarigen
Early Warning voor de jeugdzorg
Een haalbaar en betaalbaar perspectief voor kinderopvang en peuterspeelzalen
Eindrapportage Jong-overeenkomst
Evaluatierapport GOA1998-2002
Evaluatienotitie samenhangend en preventief jeugdbeleid
Handhaving Peuterspeelzaalbeleid
In de glazen bol kijken
Jaarverslag SSO 2005
Jaarverslag GGD Hart voor Brabant
Jaarverslag Thuiszorg Brabantnoordoost
Jaarverslag Meander
Jaarverslag Bibliotheek
Jaarverslag RMC LvC
Kinderen in Tel
Koersen op het kind
Landelijke beleidskader jeugdzorg 2005 – 2008
Opgroeien in Grave, jeugdbeleidsplan
Opvoeding, onderwijs en jeugdbeleid in het algemeen belang
Project Lokaal Jeugdbeleid
Project psychosociale gezondheid 12 tot 19 jarigen LvC
Psychische problematiek regio LvC
Rapportage 2002/2003 de gezonde school en genotmiddelen
Rapportage RMC LvC 2004-2005
Rapportage leerplicht 2004-2005
Ruimte voor de jeugd
Samenhangend en preventief jeugdbeleid
Sterke Schakels
Tussenrapportage GOA-beleid 2004 – 2005
Vervelend Jong
Veldverkenning in Cuijk

Raad voor de Maatschappelijke Ontwikkeling 2002
GGD Hart voor Brabant 2006
GGD Hart voor Brabant 2003
DSP-groep mei 2003
Netwerk mei 2003

Berenschot 2006
Gemeente Cuijk
Gemeente Cuijk
VNG
PON juni 2005

Databoek 2006
Projectbureau operatie Jong 2006
Ministerie van VWS september 2004
K2 februari 2003
W R R, oktober 2004.
SGB0 augustus 2004
GGD Hart voor Brabant nov. 2004
GGZ mei 2006
GGD Hart voor Brabant mei 2004
Gemeente Cuijk
Gemeente Cuijk
Platform ruimte voor de jeugd 2005
Gemeente Cuijk
K2 december 2005
Gemeente Cuijk
IVA december 2004
Novadic december 2003

www.adviesorgaan-rmo.nl

www.cbs.nl

www.halt.nl

www.nizw.nl

www.operatiejong.nl

Bijlage 7

Lijst van gebruikte afkortingen

AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BANS	Bestuursakkoord-Nieuwe Stijl
BJZ	Bureau Jeugdzorg
BOS	Buurt Onderwijs en Sport
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CJC	Cultureel Jongerencentrum
CRJ	Coördinatiepunt Risicojeugd
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
HALT	Via Halt krijgt de jongere de kans zijn fouten te herstellen en de schade te vergoeden, zonder dat de officier van Justitie erbij betrokken wordt. HALT staat dus voor Het ALternatief (een alternatief voor doorverwijzing naar de officier van Justitie).
HAVO	Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs
GOA	Gemeentelijk Onderwijs Achterstandenbeleid
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
JIN	Jeugd Informatie Netwerk
JJW	Jeugd en Jongerenwerk
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JPW	Jeugd Preventie Werk
LvC	Land van Cuijk
MEE	MEE is een organisatie voor iedereen met een handicap, beperking of chronische ziekte. MEE helpt bij vragen op het gebied van onderwijs, opvoeding, wonen, werk, sociale voorzieningen, inkomen, vervoer en vrije tijd.
OALT	Onderwijs in Allochtone Levende Talen
RMC	Regionaal Meldpunt Coördinatiefunctie Voortijdig Schoolverlaters
RMC LvC	Regionaal Maatschappelijk Centrum Land van Cuijk
ROC	Regionaal Opleidings Centrum
SMW	Schoolmaatschappelijk werk
SKC	Stichting Kindercentra Cuijk
SSO	Stichting SamenlevingsOpbouw
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VMBO	Vorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VWO	Voortgezet Wetenschappelijk Onderwijs
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wwb	Wet Werk en Bijstand

